

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ - ΤΜΗΥΠ

ΒΑΣΕΙΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΙΙ

Δομές Ευρετηρίων και Κατακερματισμός Αρχείων Ι

*Β. Μεγαλοοικονόμου
Δ. Χριστοδουλάκης*

(παρουσίαση βασισμένη εν μέρη σε σημειώσεις των Silberchatz, Korth και Sudarshan και του C. Faloutsos)

Σύνοψη 'Υλης

- Σχεσιακό μοντέλο (Relational model) - SQL
  - Επίσημες (Formal) & Εμπορικές γλώσσες ερωτήσεων (commercial query languages)
- Συναρτησιακές Εξαρτήσεις (Functional Dependencies)
- Κανονικοποίηση (Normalization)
- Φυσικός Σχεδιασμός (Physical Design)
- **Ευρετηριοποίηση (Indexing)**

Ευρετηριοποίηση (Indexing)- Περίληπτικά

- **Πρωτεύοντα / δευτερεύοντα ευρετήρια**
- Σειριακή μέθοδος προσπέλασης (ISAM)
- B - trees, B+ - trees
- Κατακερματισμός
  - Στατικός κατακερματισμός
  - Δυναμικός κατακερματισμός

Βασική ιδέα

- Οι μεθοδοι ευρετηριοποίησης επιταχύνουν την διαδικασία ανάκτησης των επιθυμητών δεδομένων
  - Π.χ., κατάλογος συγγραφέων των βιβλίων μιας βιβλιοθήκης
- **Κλειδί αναζήτησης (Search Key)** – γνώρισμα ή σύνολο γνωρισμάτων που χρησιμοποιείται για την εύρεση εγγραφών στο αρχείο
- Ένα **αρχείο ευρετηρίου (index file)** αποτελείται από εγγραφές (**καταχωρήσεις ευρετηρίου - index entries**) της **φόρμας**

Κλειδί αναζήτησης

Δείκτης

- Τα αρχεία ευρετηρίου είναι συνήθως μικρότερα σε μέγεθος από τα αρχεία δεδομένων
- Δύο βασικά είδη ευρετηρίων :
  - **Ταξινομημένα ευρετήρια (Ordered indices):** οι εγγραφές του κλειδιού αναζήτησης αποθηκεύονται ταξινομημένα
  - **Ευρετήρια Κατακερματισμού (Hash indices):** οι εγγραφές των κλειδιών αναζήτησης διανέμονται ομοιόμορφα σε «κάδους» (buckets) με χρήση κάποιας συνάρτησης κατακερματισμού.

Ευρετηριοποίηση

- Πώς “ψάχνουμε” αποδοτικά εφόσον οι εγγραφές είναι αποθηκευμένες σε ένα αρχείο; (Π.χ., SSN=123?)

Φοιτητής		
<u>SSN</u>	Όνομα	Διεύθυνση
123	Σταύρου	Αιόλου
234	Αντωνίου	Θράκης
125	Φαντίδη	Χίου

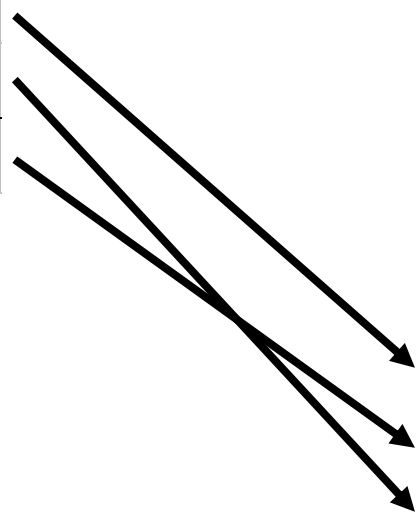
Ευρετηριοποίηση

- Πώς “ψάχνουμε” αποδοτικά εφόσον οι εγγραφές είναι αποθηκευμένες σε ένα αρχείο;
- **brute force**: ανέκτησε όλες τις εγγραφές, επέστρεψε μόνο αυτές που πληρούν το κριτήριο αναζήτησης
- **Καλύτερα**: χρησιμοποίησε δείκτες για τον απευθείας εντοπισμό των εγγραφών

Ευρετησιοποίηση – Βασική ιδέα:

123
125
234

Φοιτητής		
<u>SSN</u>	Όνομα	Διεύθυνση
123	Σταύρου	Αιόλου
234	Αντωνίου	Θράκης
125	Φαντίδη	Χίου

Μέτρηση της αποτελεσματικότητας

- Χρόνος ανάκτησης;
- Εισαγωγής / Διαγραφής;
- Επιβάρυνση χώρου;
- Αναδιοργάνωση;
- Ερωτήματα διαστήματος (range queries);

Βασική Ιδέα

- Τα κλειδιά αναζήτησης αποθηκεύονται στο αρχείο ευρετηρίου και δείχνουν στα πραγματικά δεδομένα
- Πρωτεύοντα vs. Δευτερεύοντα ευρετήρια (indices)
- Συσταδοποίηση(Clustering) (αραιά sparse) vs ευρετήρια χωρίς συσταδοποίηση non-clustering (πυκνά - dense) ευρετήρια

Ευρετηριοποίηση

Ευρετήριο Πρωτεύοντος κλειδιού :

- Κλειδί αναζήτησης το πρωτεύον κλειδί
- Δεν περιέχει διπλότυπες εγγραφές

123
234
345
456
567

Φοιτητής		
<u>SSN</u>	Όνομα	Διεύθυνση
123	Σταύρου	Αιόλου
234	Αντωνίου	Θράκης
678	Πέτρου	Αιόλου
456	Νικολάου	Θράκης
345	Σταύρου	Θράκης

Ευρετηριοποίηση

Θράκης
Αιόλου

Ευρετήριο
διευθύνσεων

Ευρετήριο Δευτερεύοντος κλειδιού :

• Περιέχει διπλότυπες εγγραφές

Φοιτητής		
<u>SSN</u>	Όνομα	Διεύθυνση
123	Σταύρου	Αιόλου
234	Αντωνίου	Θράκης
678	Πέτρου	Αιόλου
456	Νικολάου	Θράκης
345	Σταύρου	Θράκης

Indexing

Ευρετήριο Δευτερεύοντος κλειδιού : ΤΥΠΙΚά
με 'postings lists'

Postings lists

Θράκης
Αιόλου

Φοιτητής		
<u>SSN</u>	Όνομα	Διεύθυνση
123	Σταύρου	Αιόλου
234	Αντωνίου	Θράκης
678	Πέτρου	Αιόλου
456	Νικολάου	Θράκης
345	Σταύρου	Θράκης

Βασική Ιδέα (συνέχεια)

- Αραιό ευρετήριο:
  - δεν συμπεριλαμβάνονται στο ευρετήριο όλες οι τιμές του πεδίου ευρετηριοποίησης
- Πυκνό ευρετήριο:
  - το αντίθετο

Ευρετηριοποίηση – Αραιά ευρετήρια

αραιό ευρετήριο στο γνώρισμα SSN

123
456
...

≥ 123

≥ 456

Φοιτητής		
SSN	Όνομα	Διεύθυνση
123	Σταύρου	Αιόλου
234	Αντωνίου	Θράκης
678	Πέτρου	Αιόλου
456	Νικολάου	Θράκης
345	Σταύρου	Θράκης

Sparse Index Files

- **Αραιό ευρετήριο:** περιέχει εγγραφές ευρετηρίου μόνο για μερικές τιμές κλειδιών
  - Κατάλληλο μόνο όταν οι εγγραφές είναι σειριακά ταξινομημένες με βάση το κλειδί αναζήτησης
- **Για τον εντοπισμό μιας εγγραφής :** με το κλειδί αναζήτησης να έχει τιμή K τότε:
  - Βρες την εγγραφή του ευρετηρίου με την μεγαλύτερη τιμή κλειδιού αναζήτησης η οποία είναι μικρότερη από την τιμή K
  - Αναζήτησε το αρχείο ξεκινώντας από την εγγραφή στην οποία δείχνει η εγγραφή του ευρετηρίου που μας επιστράφηκε στο προηγούμενο βήμα
- Λιγότερος χώρος και μικρότερη επιβάρυνση χώρου για εισαγωγές και διαγραφές
- Στην γενική περίπτωση σχετικά πιο αργή διαδικασία, για τον εντοπισμό εγγραφών, από τα πυκνά ευρετήρια
- **Καλό tradeoff:** αραιά ευρετήρια με μια εγγραφή ευρετηρίου για κάθε block σε ένα αρχείο αντιστοιχεί σε λιγότερα τιμές κλειδιών σε ένα block

Ευρετηριοποίηση – Πυκνό ευρετήριο

Πυκνό ευρετήριο

123
234
345
456
567

Φοιτητής		
<u>Ssn</u>	Όνομα	Διεύθυνση
345	Πετρου	Αιόλου
234	Αντωνίου	Θράκης
567	Σταύρου	Θράκης
456	Νικολάου	Θράκης
123	Σταύρου	Αιόλου

Σύνοψη

- Όλοι συνδυασμοί είναι δυνατοί...

	Πυκνό	Αραιό
Πρωτεύον		Σύνηθες
Δευτερέων	Σύνηθες	Σπάνιο

- **Αραιό ευρετήριο** : το πολύ ένα
- **Πυκνά ευρετήρια** : όσα επιθυμούμε

Συνήθως:

- Ένα πρωτεύον ευρετήριο στο πρωτεύον κλειδί (ίσως αραιό)
- Μερικά δευτερεύοντα ευρετήρια, στα υπόλοιπα γνωρίσματα (πυκνά ευρετήρια)

Ευρετηριοποίηση – Περιληπτικά

- Πρωτεύοντα / δευτερεύοντα ευρετήρια
- **Σειριακή μέθοδος προσπέλασης (ISAM)**
- B - trees, B+ - trees
- Κατακερματισμός
  - Στατικός κατακερματισμός
  - Δυναμικός κατακερματισμός

The logo consists of a vertical line intersected by a horizontal line, with a grey square above the intersection, a blue square to the left, and a yellow square below.

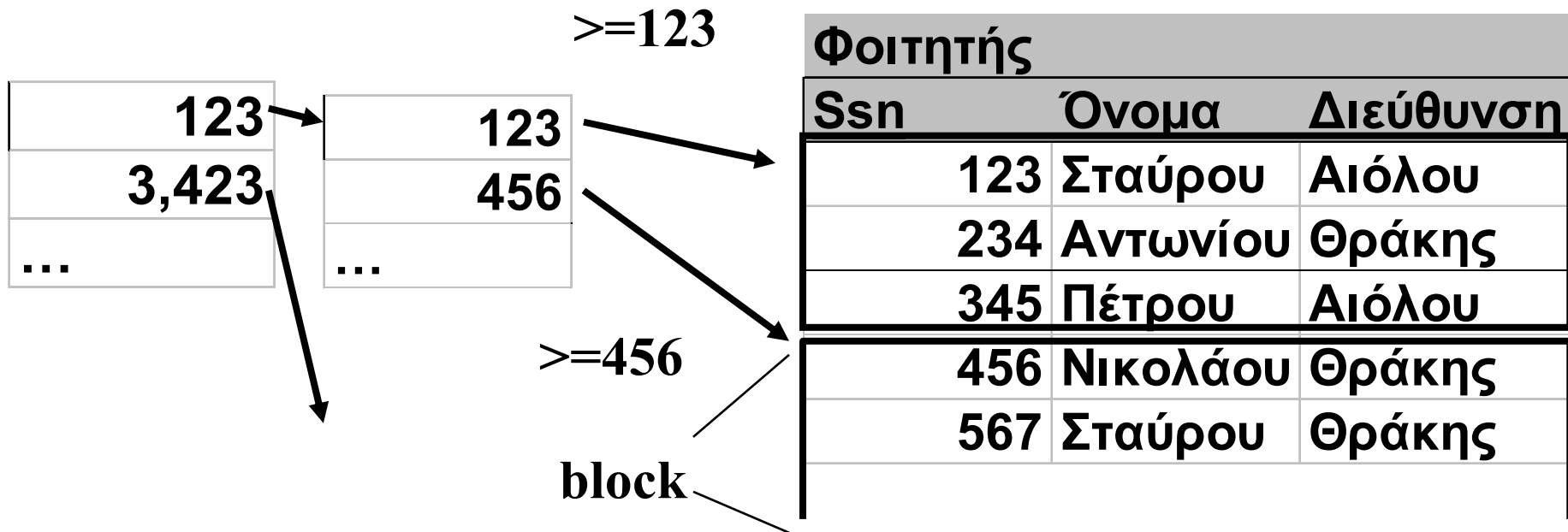
ISAM

- Τι θα συμβεί εάν το ευρετήριο είναι υπερβολικά μεγάλο για ψάξουμε σ'αυτό σειριακά;

→ Θα χρησιμοποιήσουμε ένα πολυεπίπεδο ευρετήριο...

ISAM

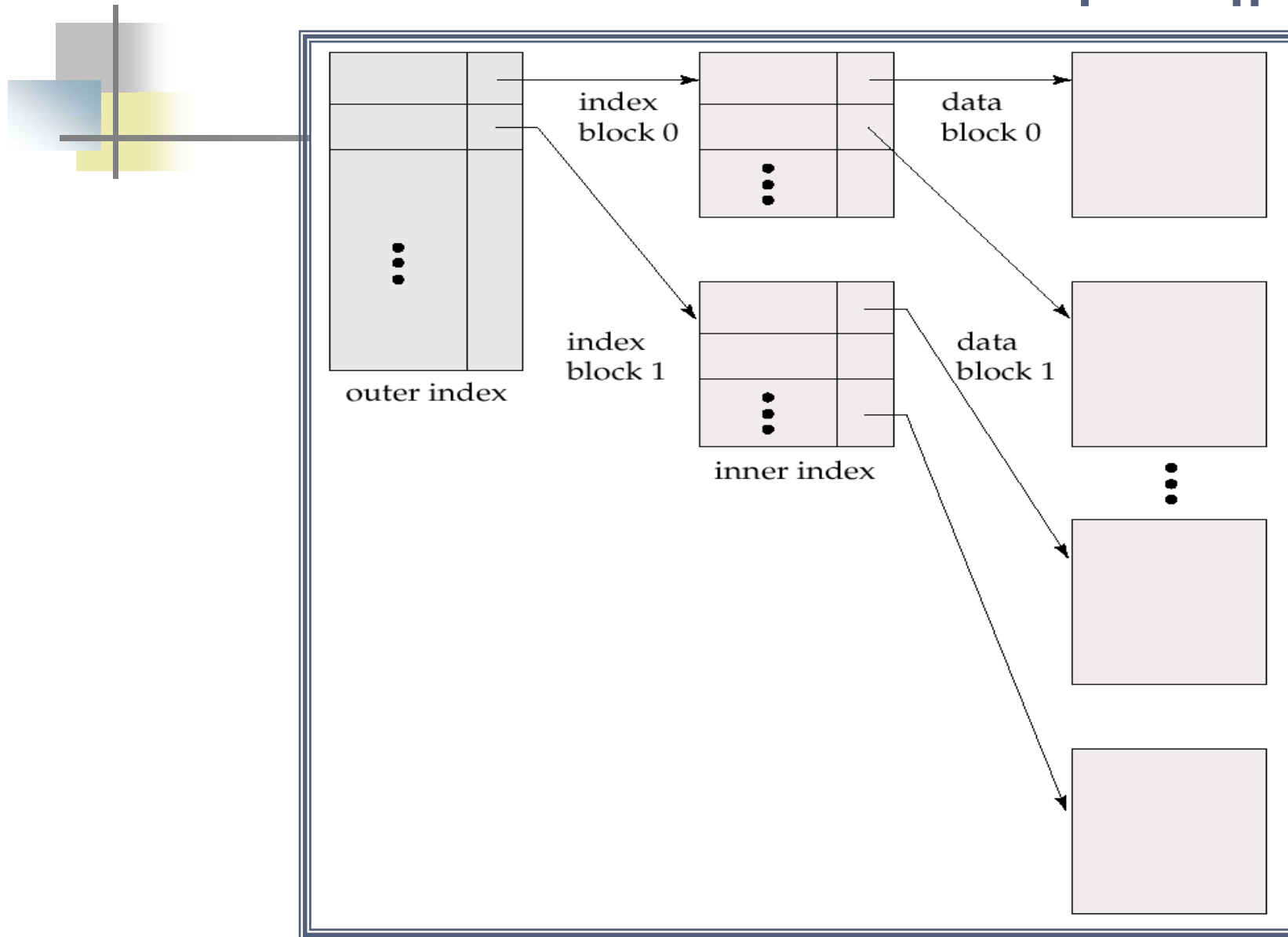

ISAM - Παρατηρήσεις

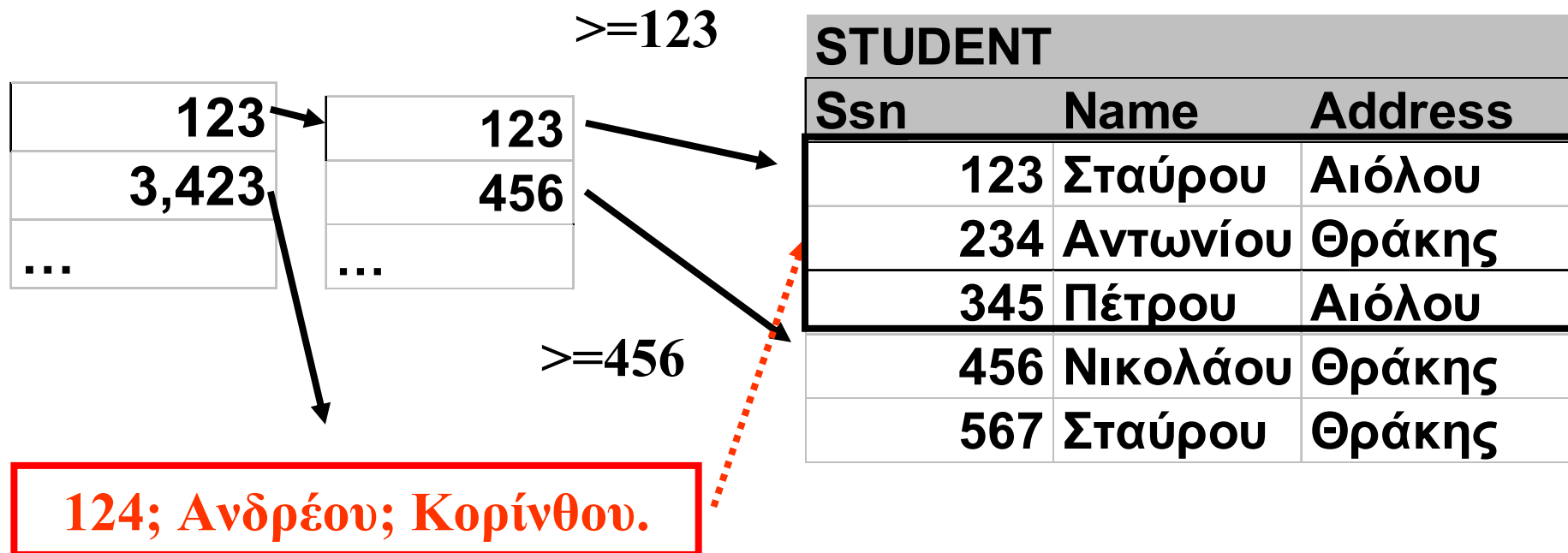
- Εάν το ευρετήριο είναι πολύ μεγάλο
  - το αποθηκεύουμε στον δίσκο
  - Διατηρούμε ευρετήριο για το ευρετήριο στην μνήμη
- Συνήθως δύο επίπεδα δεικτών
  - Το πρώτο επίπεδο θα περιέχει τις πρώτες εγγραφές κάθε block του δίσκου (γιατί;)

ISAM – Πολυεπίπεδο ευρετήριο

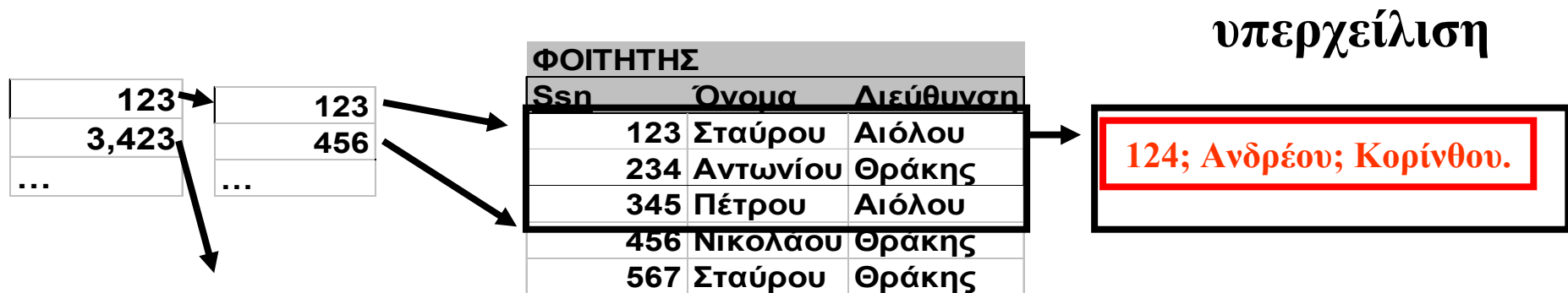
ISAM - Παρατηρήσεις

- Τι γίνεται με τις εισαγωγές / διαγραφές;

ISAM - Παρατηρήσεις

- Τι γίνεται με τις εισαγωγές / διαγραφές;

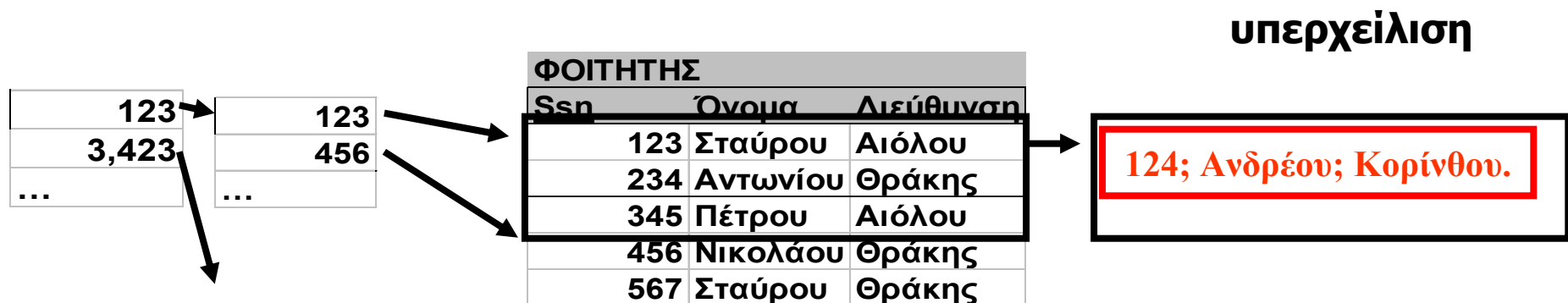

Προβλήματα?

ISAM - Παρατηρήσεις

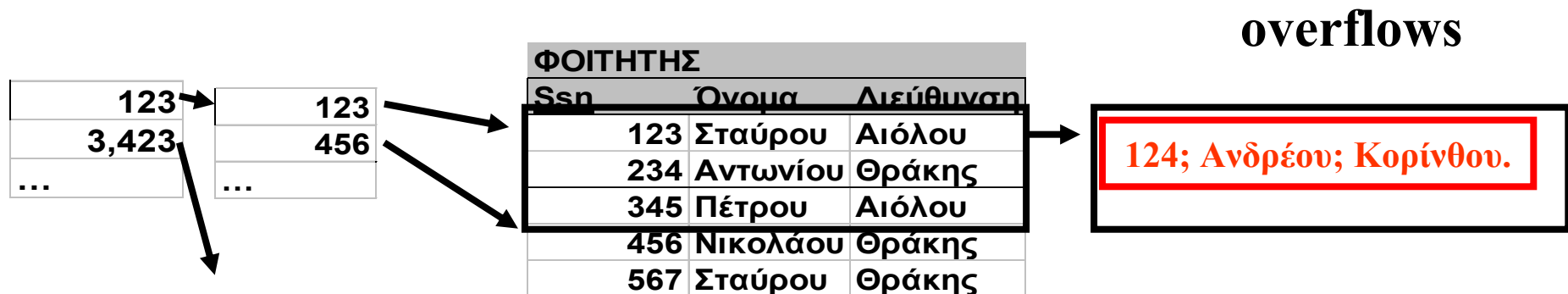
- Τι γίνεται με τις εισαγωγές / διαγραφές;

- Οι αλυσίδες υπερχείλισης μπορεί να επεκταθούν υπερβολικά – **Τι μπορούμε να κάνουμε;**

ISAM - Παρατηρήσεις

- Τι γίνεται με τις εισαγωγές / διαγραφές;

- Οι αλυσίδες υπερχείλισης μπορεί να επεκταθούν υπερβολικά
- Έτσι:
  - σταμάτα την διαδικασία & αναδιοργάνωσε τις εγγραφές
  - άρχισε όταν η χρησιμοποίηση είναι στο ~80%

ISAM - Παρατηρήσεις

- Εάν το ευρετήριο είναι πολύ μεγάλο
  - το αποθηκεύουμε στον δίσκο
  - διατηρούμε ευρετήριο για το ευρετήριο στην μνήμη
- Συνήθως δύο επίπεδα ευρετηρίου, για κάθε μπλόκ δίσκου μία εγγραφή στο ευρετήριο του προηγούμενου επιπέδου
- Τυπικά, blocks: 80% γεμάτα στην αρχική κατάσταση (γιατί; Ποια είναι τα πιθανά προβλήματα/ μη αποδοτικές καταστάσεις;)

Μέχρι τώρα

- ... δείκτες (όπως ISAM) πάσχουν λόγω της συχνής αναγκαιότητας για ανανεώσεις δεδομένων
- Μία σειριακή σάρωση δεδομένων σε ένα πρωτεύον ευρετήριο είναι αποδοτική, αλλά μία σειριακή σάρωση σε ένα δευτερεύον ευρετήριο είναι ακριβή
  - Κάθε προσπάθεια ανάκτησης εγγραφής μπορεί να απαιτήσει την ανάκτηση ενός block από τον δίσκο
- Εναλλακτικές δομές ευρετηρίου : **B - trees**

Ευρετηριοποίηση (Indexing)- Περίληπτικά

- Πρωτεύοντα / δευτερεύοντα ευρετήρια
- Σειριακή μέθοδος προσπέλασης (ISAM)
- **B - trees, B+ - trees**
- Κατακερματισμός
  - Στατικός κατακερματισμός
  - Δυναμικός κατακερματισμός

B-trees

- Η οικογένεια των πιο χρήσιμων σχημάτων ευρετηρίων (B-trees, B⁺-trees, B^{*}-trees)
- Μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την υλοποίηση
  - Πρωτευόντων/ δευτερευόντων ευρετηρίων
  - Πυκνών / αραιών ευρετηρίων
- Είναι ισοζυγισμένα (**balanced**) “n-way” δέντρα αναζήτησης

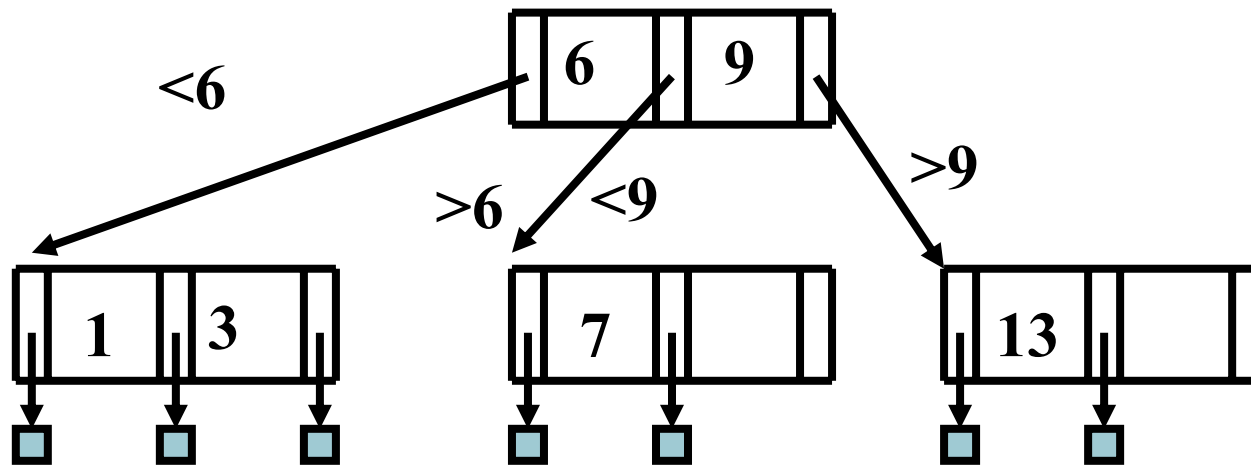
B-trees

- **Μειονεκτήματα ευρετηριοποιημένων σειριακών αρχείων :**
  - Η απόδοση μειώνεται καθώς το αρχείο μεγαλώνει
  - Δημιουργία πολλών Block υπερχειλίσσης
  - Απαιτείται περιοδική αναδιοργάνωση ολόκληρου του αρχείου
- **Πλεονεκτήματα των B⁺-tree ευρετηρίων αρχείων :**
  - Αυτόματη αναδιοργάνωση με μικρές τοπικές αλλαγές μετά από εισαγωγές και διαγραφές
  - Δεν απαιτείται αναδιοργάνωση ολόκληρου του αρχείου
- **Μειονεκτήματα των B⁺-tree ευρετηρίων αρχείων :**
  - Επιπλέον επιβάρυνση χώρου για εισαγωγές και διαγραφές
- Τα πλεονεκτήματα των B⁺trees υπερκεράζουν τα μειονεκτήματά τους,
- Τα B⁺trees χρησιμοποιούνται ευρέως

B-trees

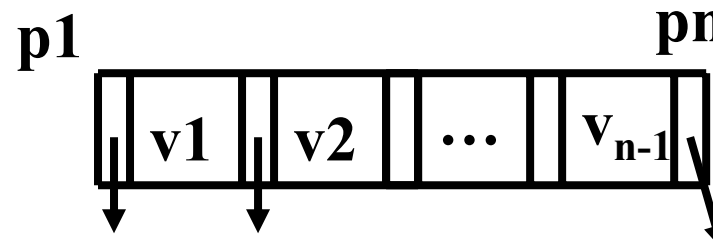
Π.χ., B-tree τάξης 3 (δηλ: το πολύ 3 δείκτες από κάθε κόμβο):

B-tree ιδιότητες:

- Κάθε κόμβος, σε ένα B-tree τάξης n :
  - Ταξινομημένα με βάση το κλειδί
  - Το πολύ n δείκτες
  - Το ελάχιστο $n/2$ δείκτες (εκτός από την ρίζα)
  - Όλα τα φύλλα στο ίδιο επίπεδο
  - Εάν ο αριθμός των δεικτών είναι k τότε ο κάθε κόμβος έχει ακριβώς $k-1$ κλειδιά

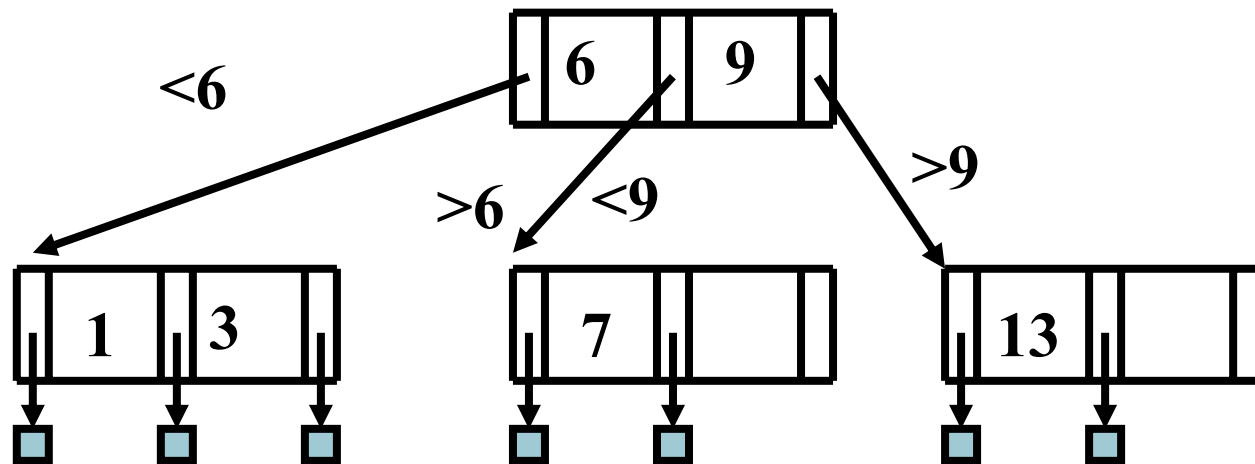
ιδιότητες

- Κόμβοι “block aware” : κάθε κόμβος → σελίδα δίσκου
- $O(\log(N))$ για τα πάντα! (ins/del/search)
- Τυπικά, εάν $N = 50 - 100$, τότε 2 – 3 επίπεδα
- Χρησιμοποίηση $\geq 50\%$, εγγυημένα, κατά μέσο όρο 69%

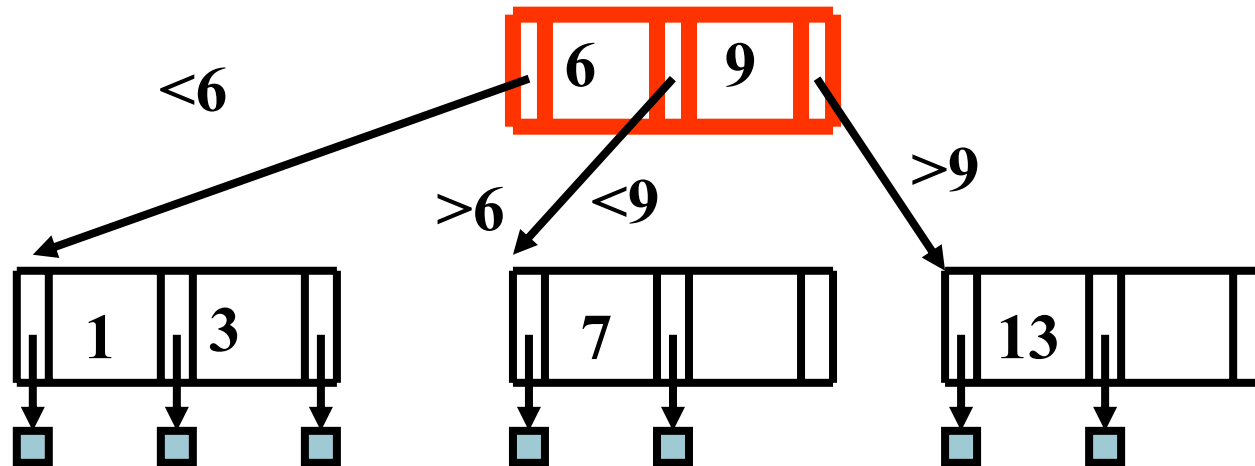
Ερωτήματα- Queries

- Αλγόριθμος για ερώτημα ακριβούς ταιριάσματος (exact match query);
(Π.χ., ssn=8?)

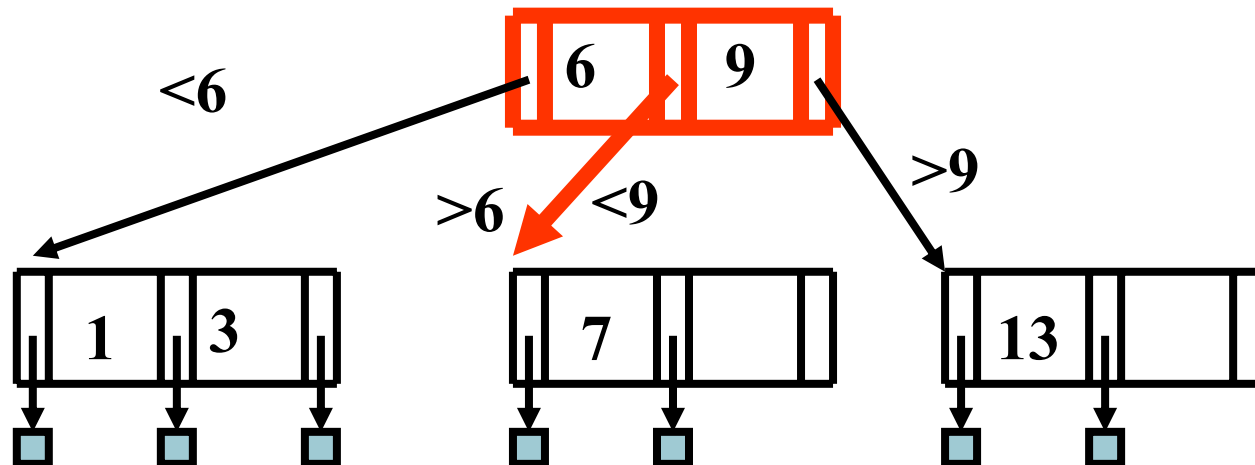
Ερωτήματα- Queries

- Αλγόριθμος για ερώτημα ακριβούς ταιριάσματος (exact match query);
(Π.χ., ssn=8?)

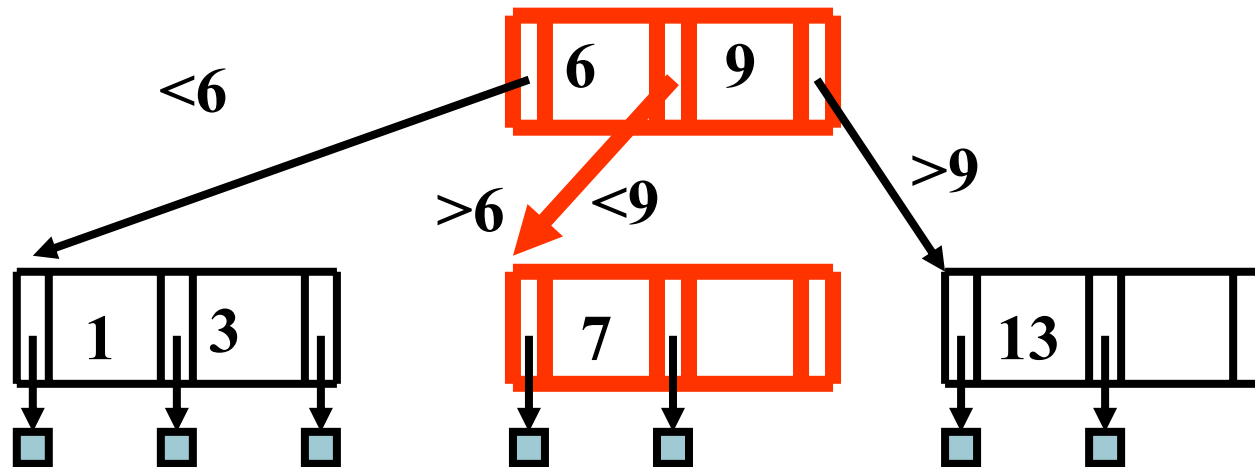
Ερωτήματα- Queries

- Αλγόριθμος για ερώτημα ακριβούς ταιριάσματος (exact match query);
(Π.χ., ssn=8?)

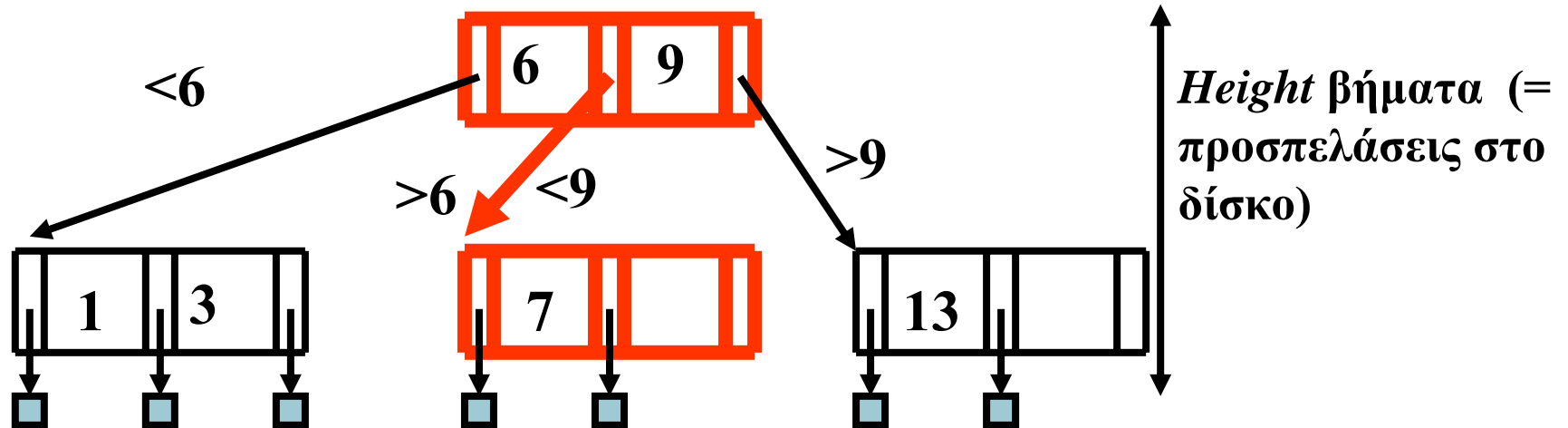
Ερωτήματα- Queries

- Αλγόριθμος για ερώτημα ακριβούς ταιριάσματος (exact match query);
(Π.χ., ssn=8?)

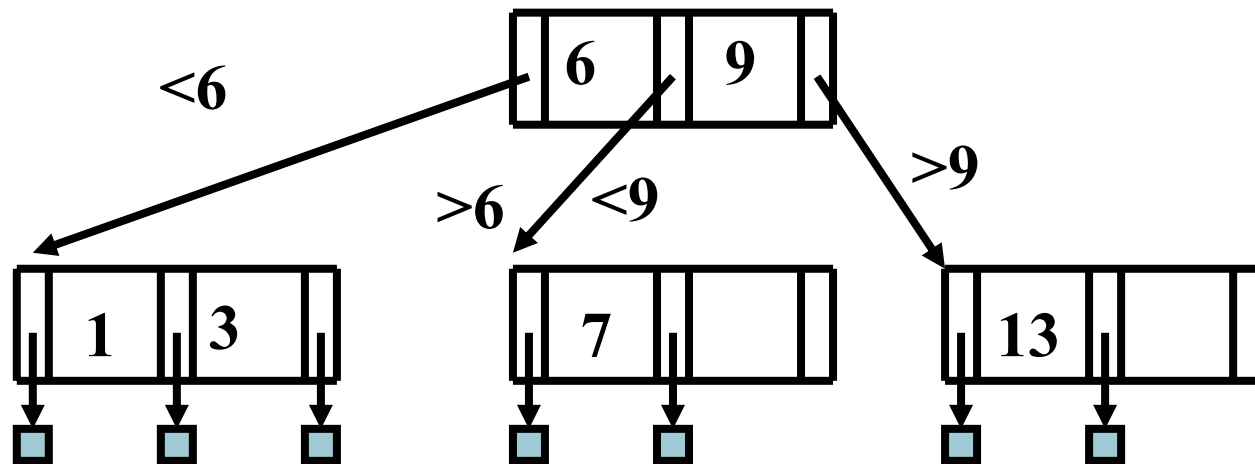
Queries

- Αλγόριθμος για ερώτημα ακριβούς ταιριάσματος (exact match query);
(Π.χ., ssn=8?)

Ερωτήματα- Queries

- Αλγόριθμος για ερώτημα ακριβούς ταιριάσματος (exact match query);
(Π.χ., ssn=8?)

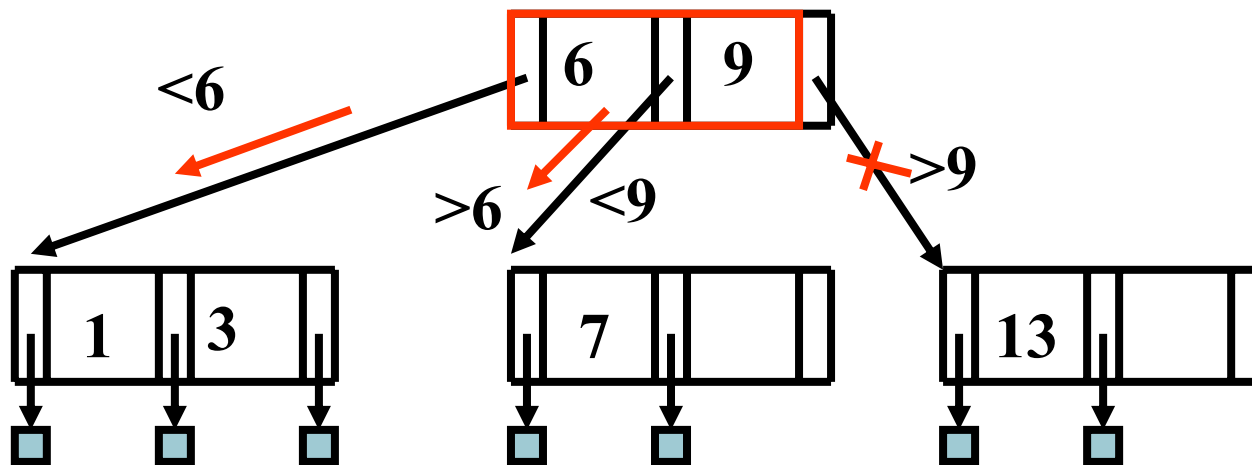
Ερωτήματα- Queries

- Τι γίνεται για ερωτήματα διαστήματος (range queries); (Π.χ., $5 < salary < 8$)
- Εγγύτητα/ αναζητήσεις κοντινότερου γείτονα; (Π.χ., $salary \sim 8$)

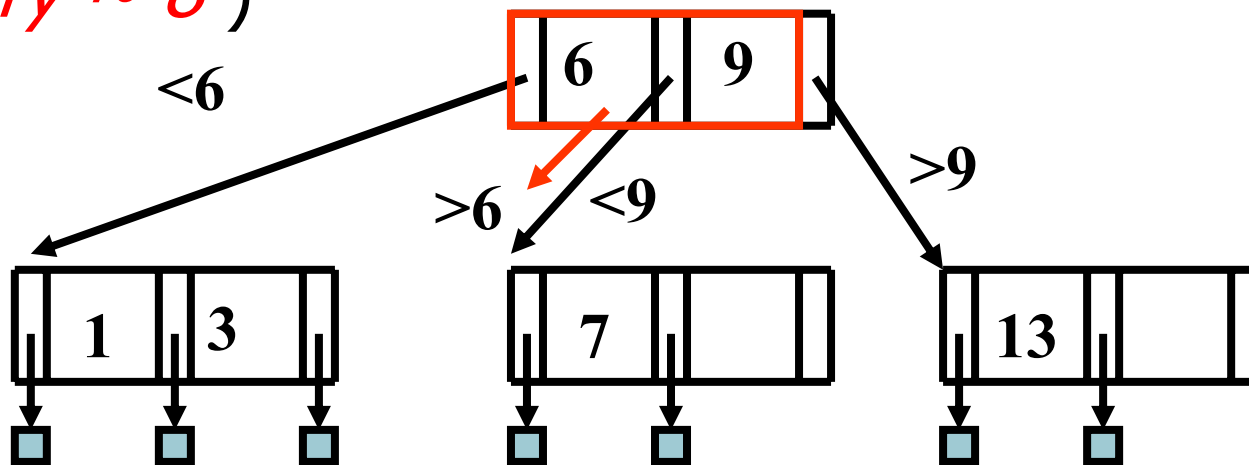
Ερωτήματα- Queries

- Τι γίνεται για ερωτήματα διαστήματος (Π.χ., ***5 < salary < 8***)

Ερωτήματα- Queries

- Τι γίνεται για ερωτήματα διαστήματος ;(Π.χ., $5 < salary < 8$)
- Εγγύτητα/ αναζητήσεις κοντινότερου γείτονα; (Π.χ., $salary \sim 8$)

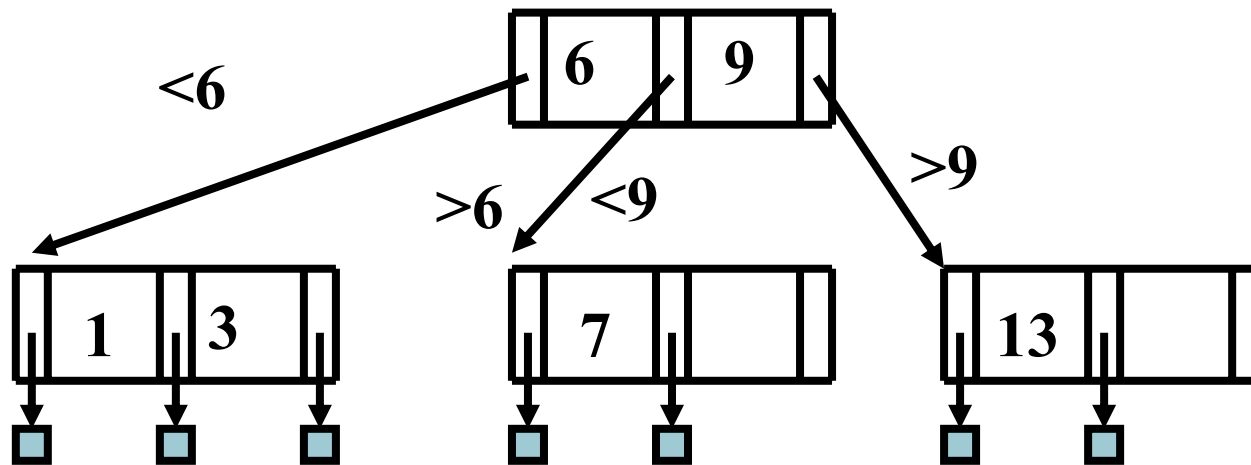
B-trees: Εισαγωγές

- Εισαγωγή σε Φύλλο(leaf);
σε περίπτωση υπερχείλισης προώθησε την μέση τιμή προς τα πάνω (περιοδικά)
- Διέσπασε : ώστε να διατηρούνται οι ιδιότητες ενός B-tree

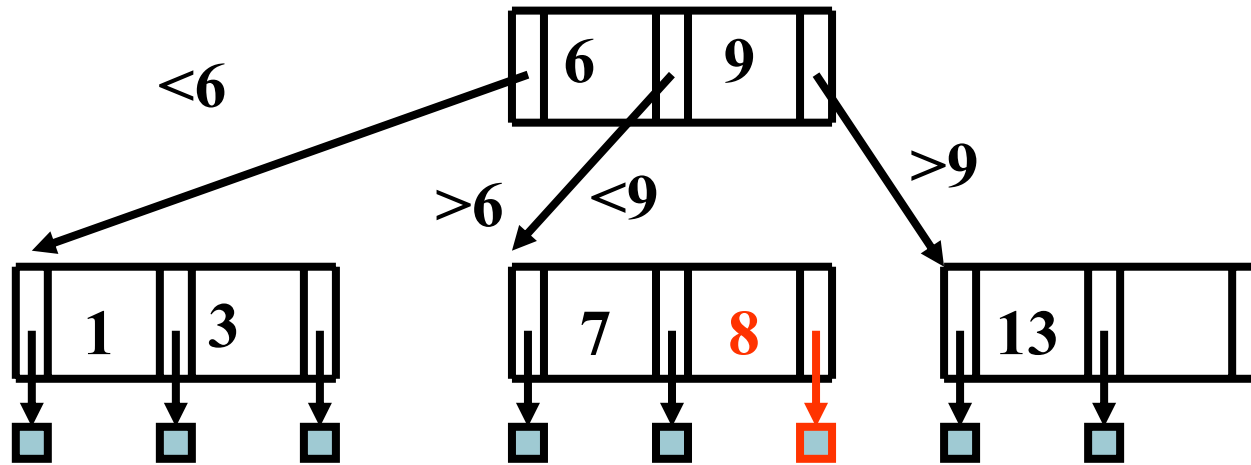
B-trees

Εύκολη περίπτωση: Tree T0; Εισαγωγή του '8'

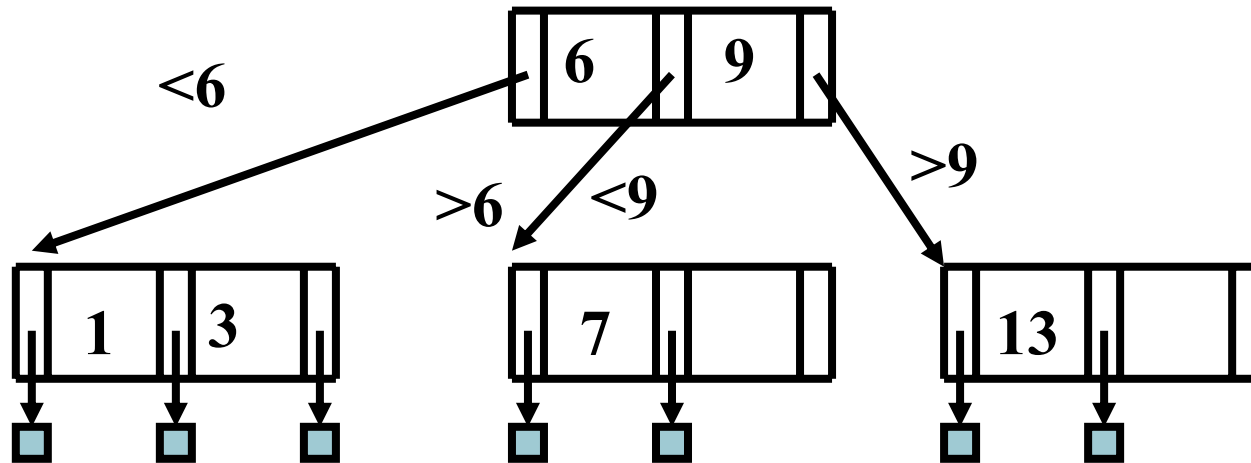
B-trees

Tree T0; Εισαγωγή του '8'

B-trees

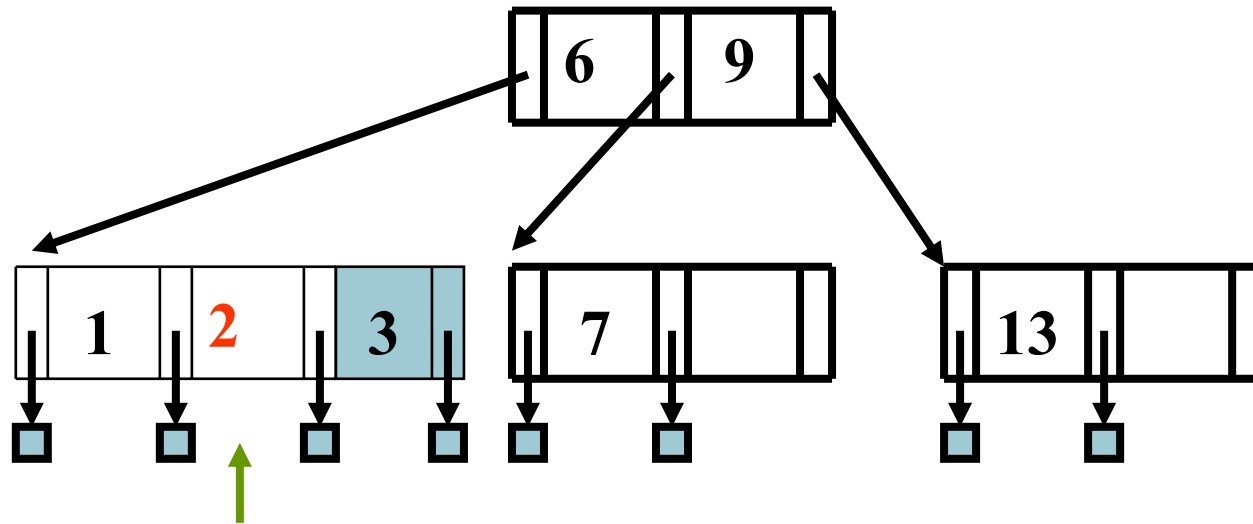
Η δυσκολότερη περίπτωση : Tree T0; Εισαγωγή του '2'

2

B-trees

Η δυσκολότερη περίπτωση : Tree T0; Εισαγωγή του '2'

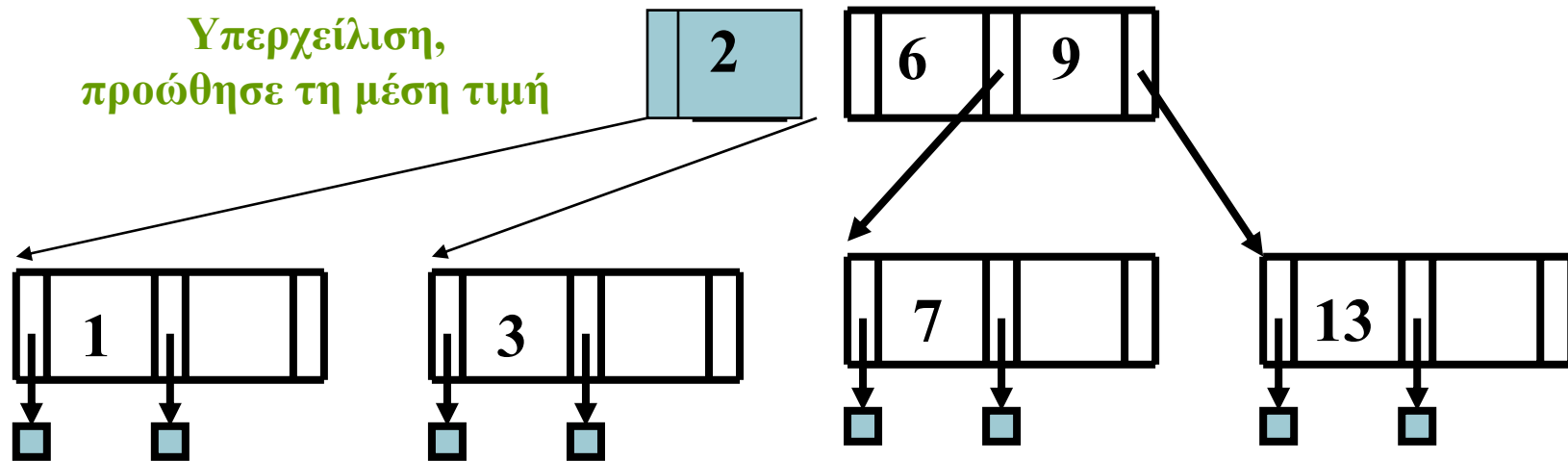

Πρώθησε την μέση
τιμή προς τα πάνω

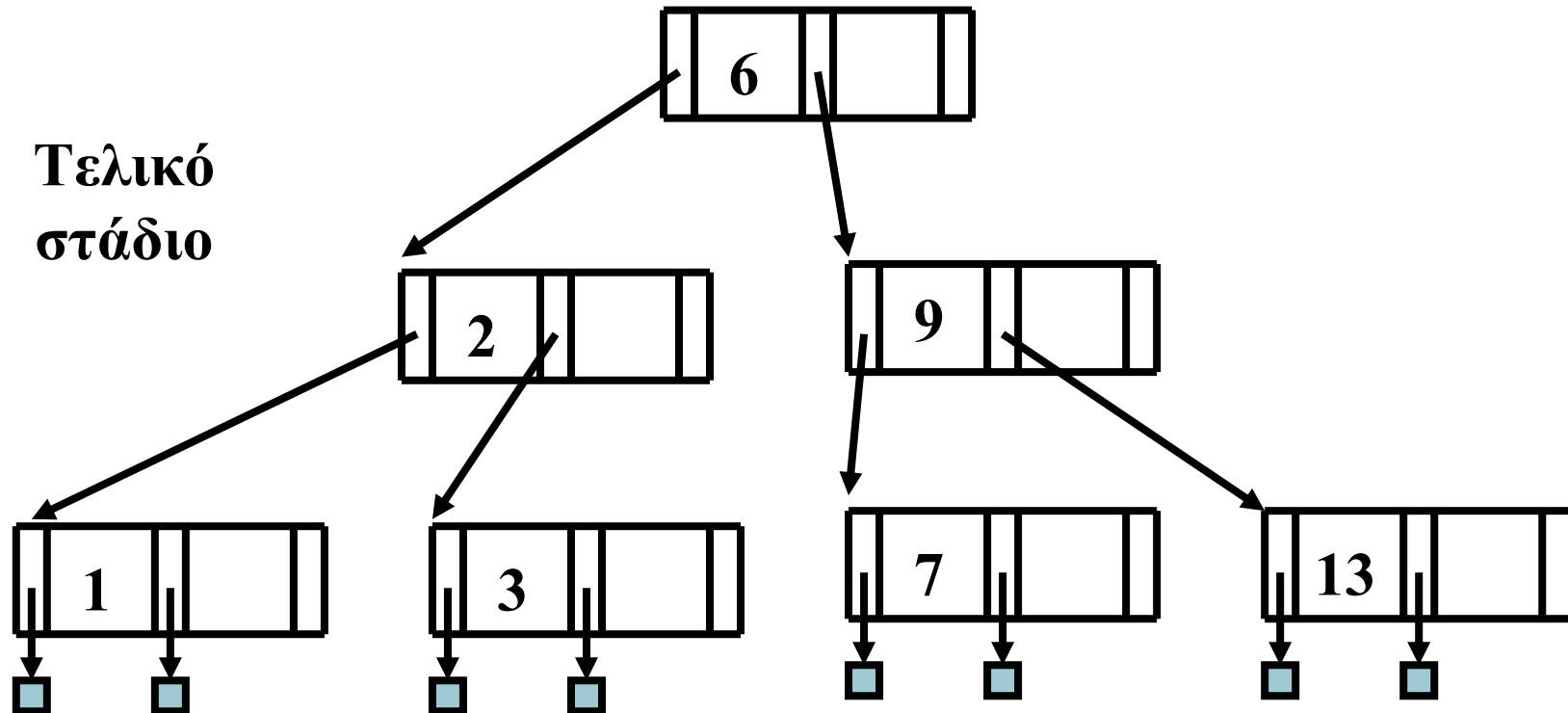
B-trees

Η δυσκολότερη περίπτωση : Tree T0; Εισαγωγή του '2'

B-trees

Η δυσκολότερη περίπτωση : Tree T0; Εισαγωγή του '2'

B-trees - Εισαγωγή

- Ερώτηση: τι θα γίνει εάν υπάρχουν μέσες τιμές; (Π.χ., τάξη 4)
- Απάντηση: λειτουργεί οτιδήποτε από τα δύο

B-trees - Εισαγωγή

- Εισαγωγή σε φύλλο, σε υπερχείλιση, προώθησε το μέσο πάνω (περιοδικά – ‘διέδωσε την διάσπαση’)
- **Διάσπαση**: για την διατήρηση όλων των ιδιοτήτων ενός B-tree (!!)
- Παρατηρήστε πως αναπτύσσεται: το ύψος αυξάνεται όταν υπάρξει υπερχείλιση και διασπαστεί η ρίζα
- **Αυτόματη** αύξηση και αναδιοργάνωση (συγκριτικά με ISAM!)

Ψευδοκώδικας

```
INSERTION OF KEY 'K'
```

```
    find the correct leaf node 'L';
```

```
    if ( 'L' overflows ){
```

```
        split 'L', by pushing the middle key upstairs to  
parent node 'P';
```

```
        if ('P' overflows){
```

```
            repeat the split recursively;
```

```
        }
```

```
    else{
```

```
        add the key 'K' in node 'L';  /* Διατήρησε την  
διάταξη των κλειδιών στον κόμβο 'L' */
```

```
    }
```


Ευρετηριοποίηση (Indexing)- Περίληπτικά

- Πρωτεύοντα / δευτερεύοντα ευρετήρια
- Σειριακή μέθοδος προσπέλασης (ISAM)
- B - trees,
  - Ορισμός, αναζήτηση, εισαγωγή, **διαγραφή**
- B+ - trees
- Κατακερματισμός
  - Στατικός κατακερματισμός
  - Δυναμικός κατακερματισμός

Διαγραφή

Ο αλγόριθμος συνοπτικά :

- Διέγραψε κλειδί
- Σε περίπτωση υπερχείλισης μπορεί να προκληθεί συγχώνευση

Στην πράξη κάποιοι σχεδιαστές απλά αφήνουν να συμβεί υπερχείλιση ...

B-trees – Διαγραφή

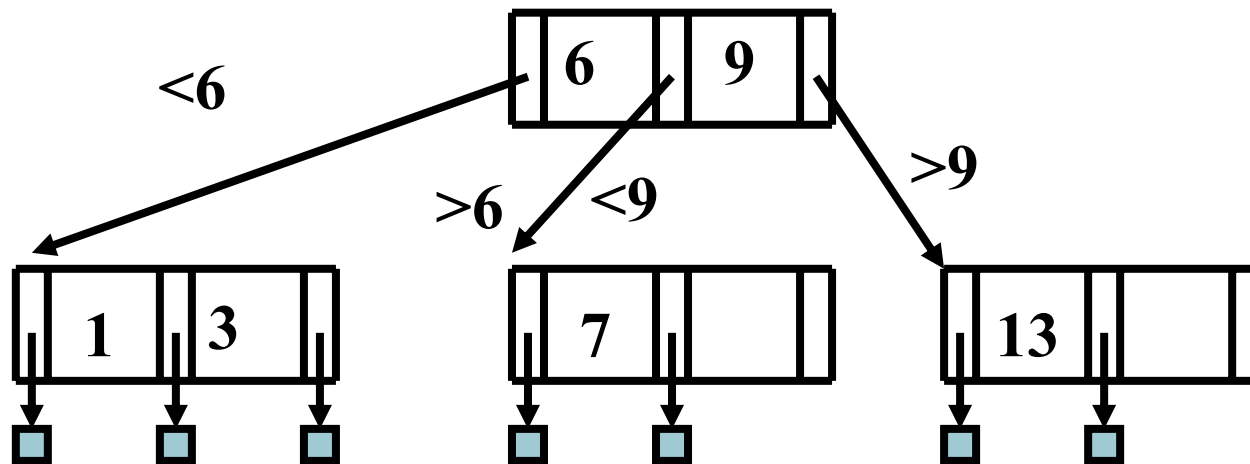

- ⇒ **1^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από κόμβο φύλο - χωρίς υπερχείλιση
- **2^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από εσωτερικό κόμβο - χωρίς υπερχείλιση
- **3^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από εσωτερικό κόμβο - υπερχείλιση και “πλούσιος” γειτονικός κόμβος
- **4^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από εσωτερικό κόμβο - υπερχείλιση και “φτωχός” γειτονικός κόμβος

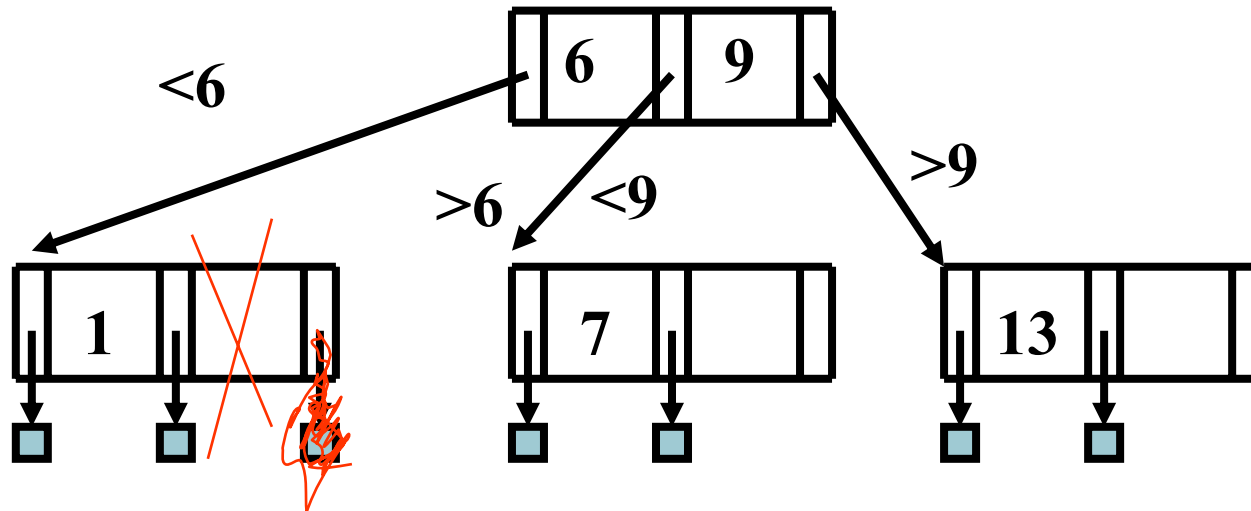
B-trees – Διαγραφή

- **1^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από κόμβο φύλο - χωρίς υπερχείλιση
- Π.χ.(Διέγραψε το **3** από το δέντρο from T0)

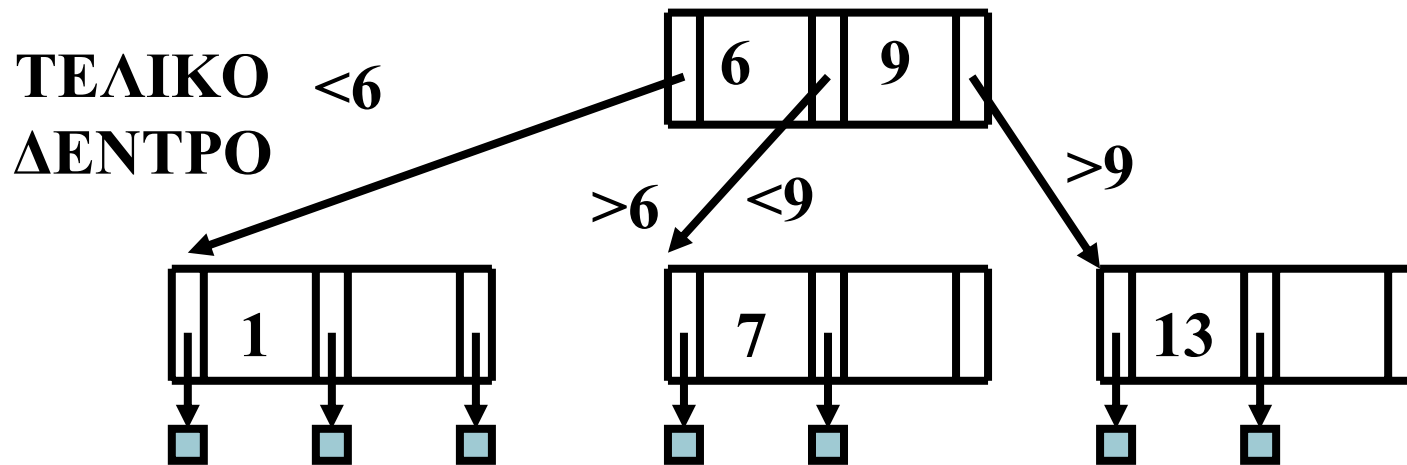
B-trees – Διαγραφή

Η ευκολότερη περίπτωση: Tree T0; Διαγραφή του '3'

B-trees – Διαγραφή

Η ευκολότερη περίπτωση: Tree T0; Διαγραφή του '3'

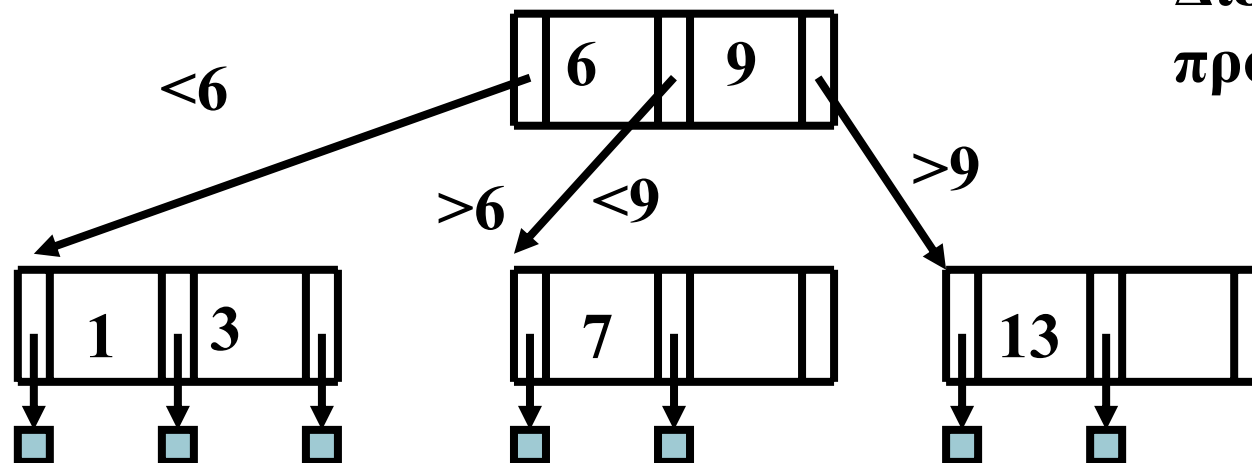
B-trees – Διαγραφή

- **1^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από κόμβο φύλο - χωρίς υπερχείλιση
- ⇒ ■ **2^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από εσωτερικό κόμβο - χωρίς υπερχείλιση
- **3^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από εσωτερικό κόμβο - υπερχείλιση και “πλούσιος” γειτονικός κόμβος
- **4^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από εσωτερικό κόμβο - υπερχείλιση και “φτωχός” γειτονικός κόμβος

B-trees – Διαγραφή

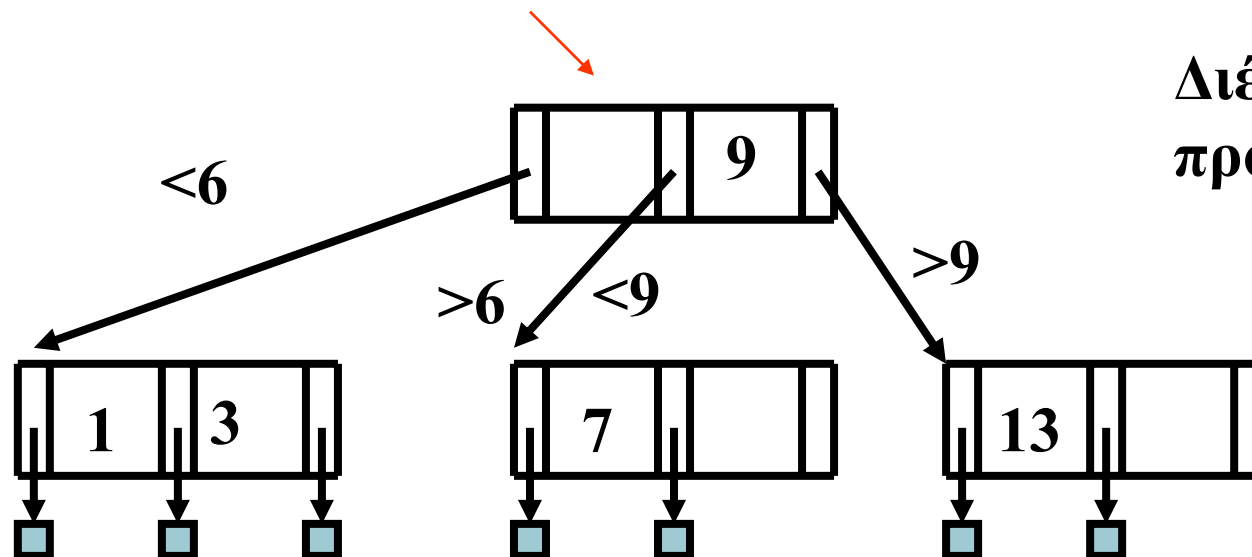
- **2^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από εσωτερικό κόμβο - χωρίς υπερχείλιση
- (Π.χ. , διέγραψε το **6** από το T0)

Διέγραψε &
προώθησε:

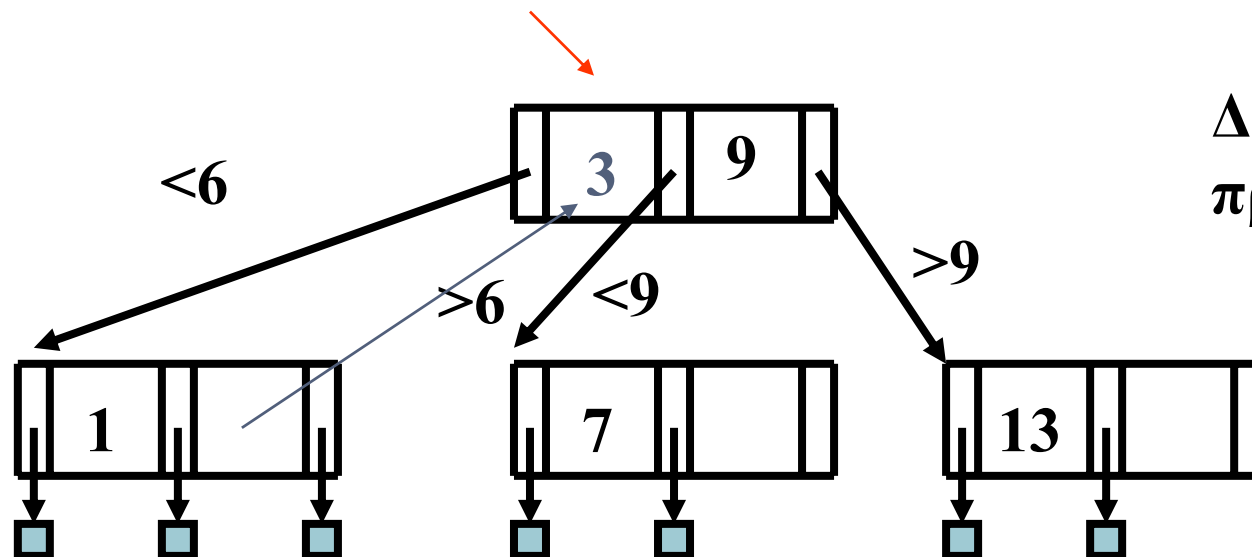
B-trees – Διαγραφή

- **2^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από εσωτερικό κόμβο - χωρίς υπερχείλιση
- (Π.χ. , διέγραψε το **6** από το T0)

B-trees – Διαγραφή

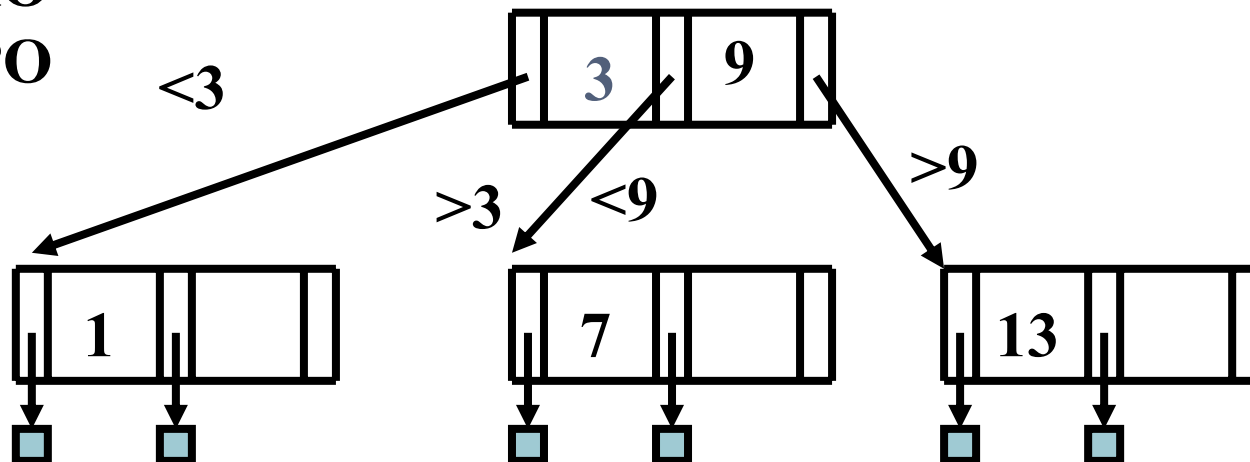
- **2^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από εσωτερικό κόμβο - χωρίς υπερχείλιση
- (Π.χ. , διέγραψε το **6** από το T0)

B-trees – Διαγραφή

- **2^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από εσωτερικό κόμβο - χωρίς υπερχείλιση
- (Π.χ. , διέγραψε το **6** από το T0)

**ΤΕΛΙΚΟ
ΔΕΝΤΡΟ**

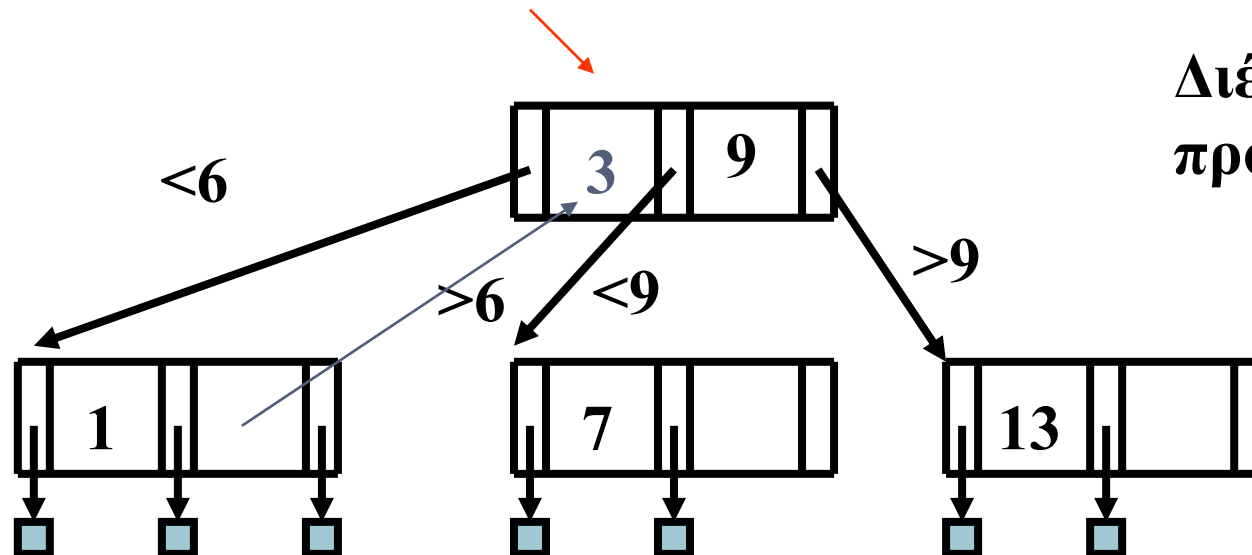
B-trees – Διαγραφή

- **2^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από εσωτερικό κόμβο
- χωρίς υπερχείλιση
  - (Π.χ. , διέγραψε το 6 από το T0)
- Ερώτηση: Πως προωθούμε?
- Απάντηση: επέλεξε το μεγαλύτερο κλειδί από το αριστερότερο υποδέντρο (ή το μικρότερο από το δεξιό υπόδεντρο)
- Παρατήρηση:
Κάθε διαγραφή οδηγεί τελικά σε διαγραφή κλειδιού από κάποιο κόμβο φύλλο

B-trees – Διαγραφή

- **2^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από εσωτερικό κόμβο - χωρίς υπερχείλιση
- (Π.χ. , διέγραψε το **6** από το T0)

Διέγραψε &
προώθησε:

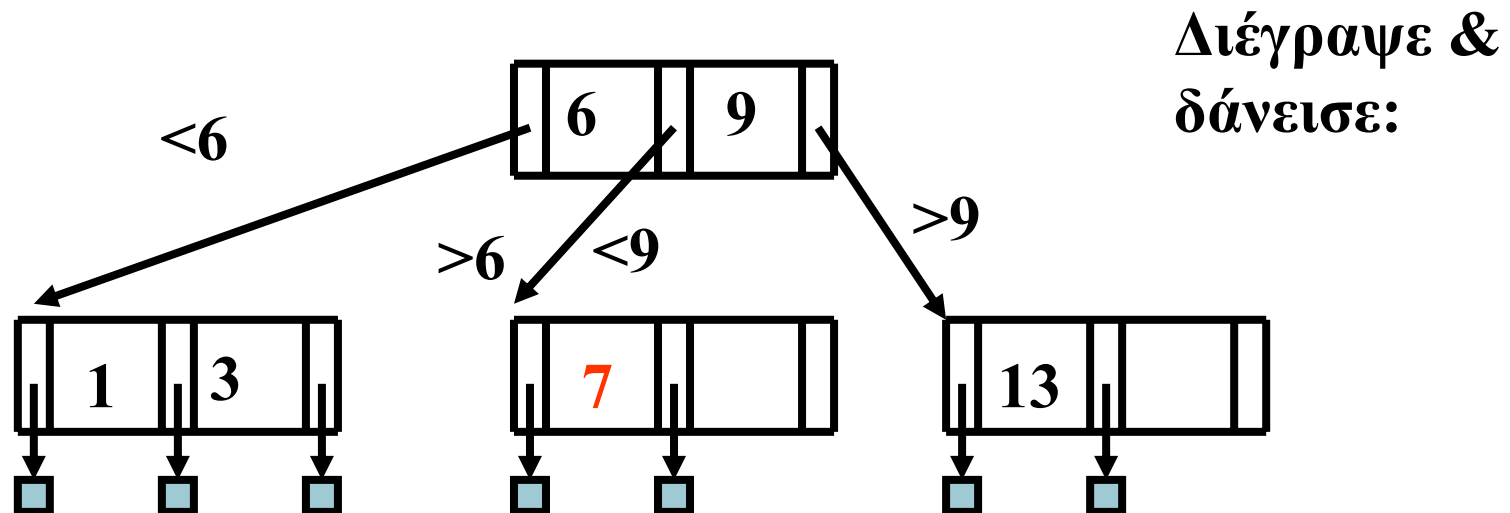
B-trees – Διαγραφή

- **1^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από κόμβο φύλο - χωρίς υπερχείλιση
- **2^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από εσωτερικό κόμβο - χωρίς υπερχείλιση
- ⇒ ■ **3^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από εσωτερικό κόμβο - υπερχείλιση και “πλούσιος” γειτονικός κόμβος
- **4^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από εσωτερικό κόμβο - υπερχείλιση και “φτωχός” γειτονικός κόμβος

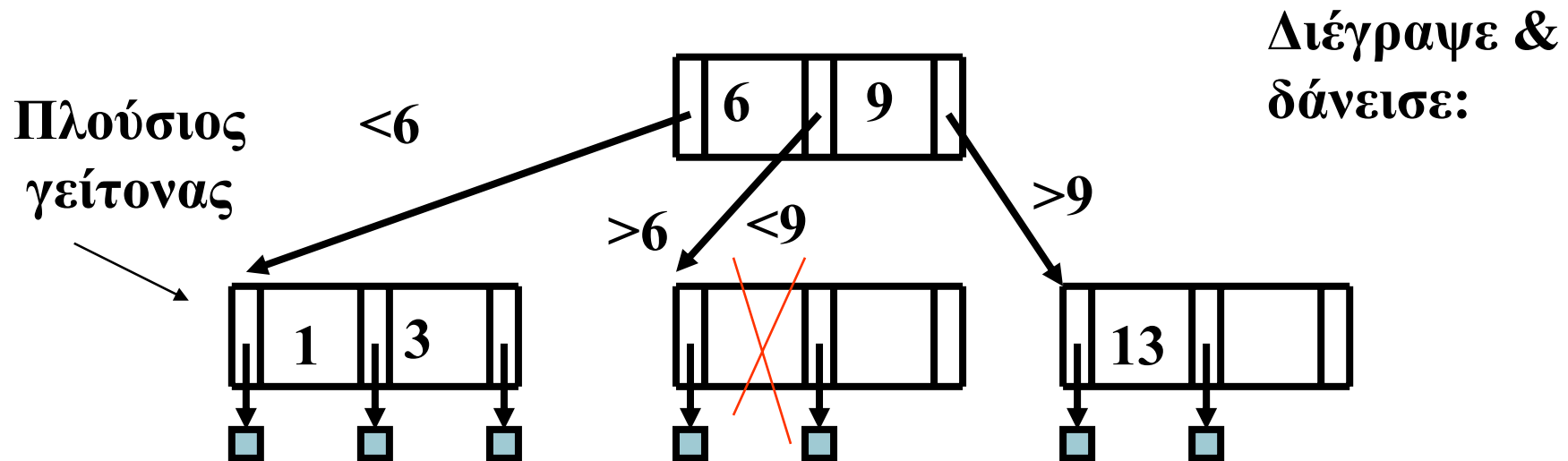
B-trees – Διαγραφή

- **3^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από εσωτερικό κόμβο - υπερχείλιση και “πλούσιος” γειτονικός κόμβος (Π.χ. , διέγραψε το **7** από το T0)

B-trees – Διαγραφή

- **3^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από εσωτερικό κόμβο - υπερχείλιση και “πλούσιος” γειτονικός κόμβος
- (Π.χ. , διέγραψε το **7** από το T0)

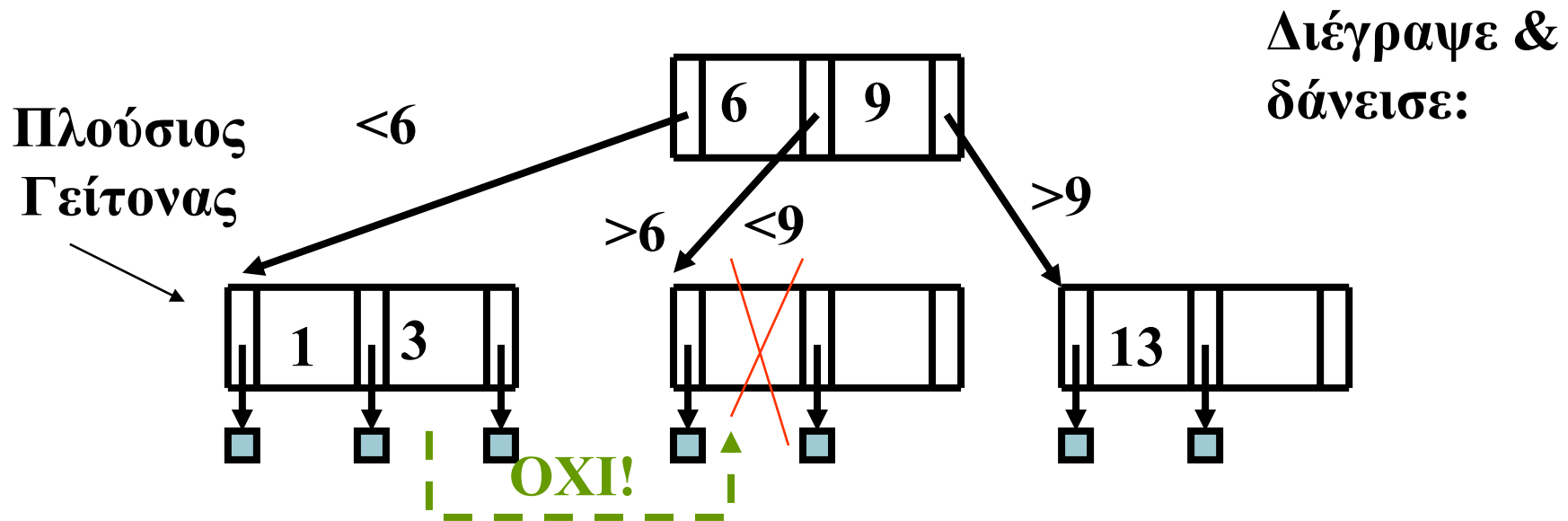
B-trees – Διαγραφή

- **3^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από εσωτερικό κόμβο - υπερχείλιση και “πλούσιος” γειτονικός κόμβος
  - ‘Πλούσιος γείτονας’ = μπορεί να δώσει ένα κλειδί χωρίς υπερχείλιση
  - ‘Δανείζει’ ένα κλειδί : πάντα ΔΙΑΜΕΣΟΥ ΤΟΥ ΜΗΤΡΙΚΟΥ ΚΟΜΒΟΥ!

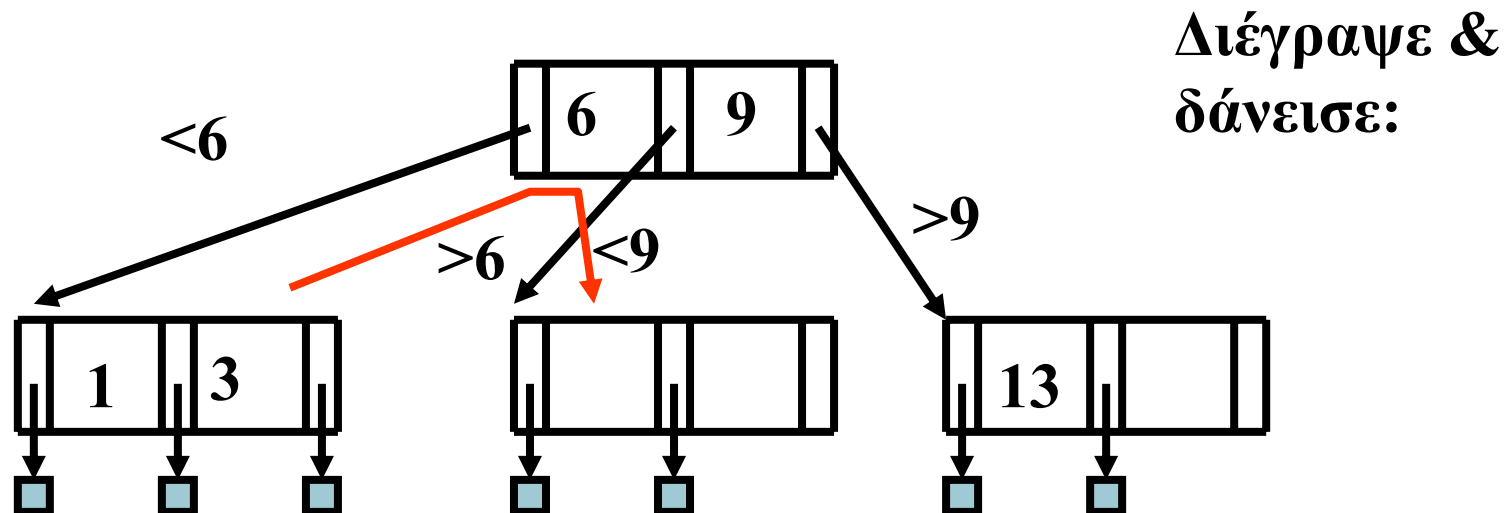
B-trees – Διαγραφή

- **3^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από εσωτερικό κόμβο - υπερχείλιση και "πλούσιος" γειτονικός κόμβος
- (Π.χ. , διέγραψε το **7** από το T0)

B-trees – Διαγραφή

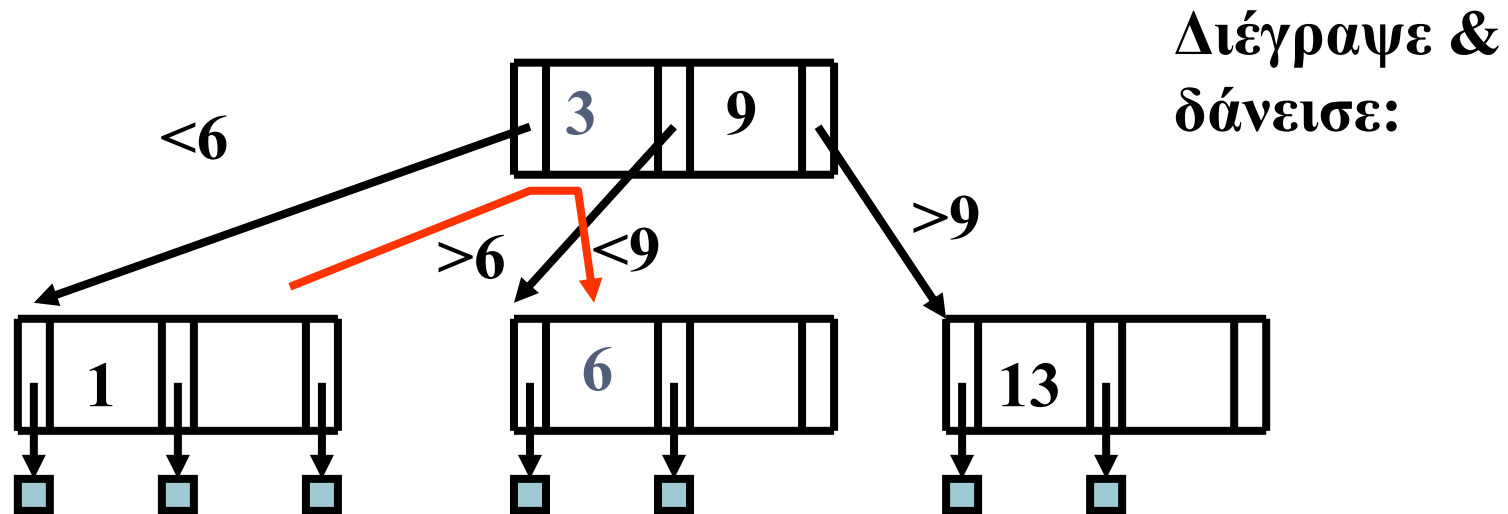
- **3^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από εσωτερικό κόμβο - υπερχείλιση και “πλούσιος” γειτονικός κόμβος (Π.χ. , διέγραψε το 7 από το T0)

B-trees – Διαγραφή

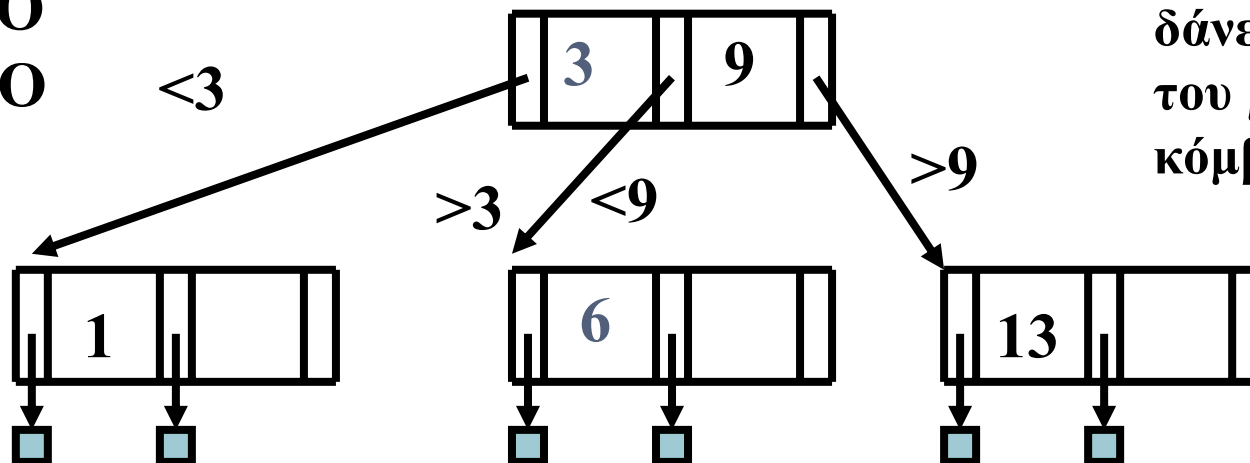
- **3^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από εσωτερικό κόμβο - υπερχείλιση και “πλούσιος” γειτονικός κόμβος (Π.χ. , διέγραψε το 7 από το T0)

B-trees – Διαγραφή

- **3^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από εσωτερικό κόμβο - υπερχείλιση και “πλούσιος” γειτονικός κόμβος
- (Π.χ. , διέγραψε το **7** από το T0)

ΤΕΛΙΚΟ
ΔΕΝΤΡΟ

Διέγραψε &
δάνεισε **διαμέσου**
του μητρικού
κόμβου:

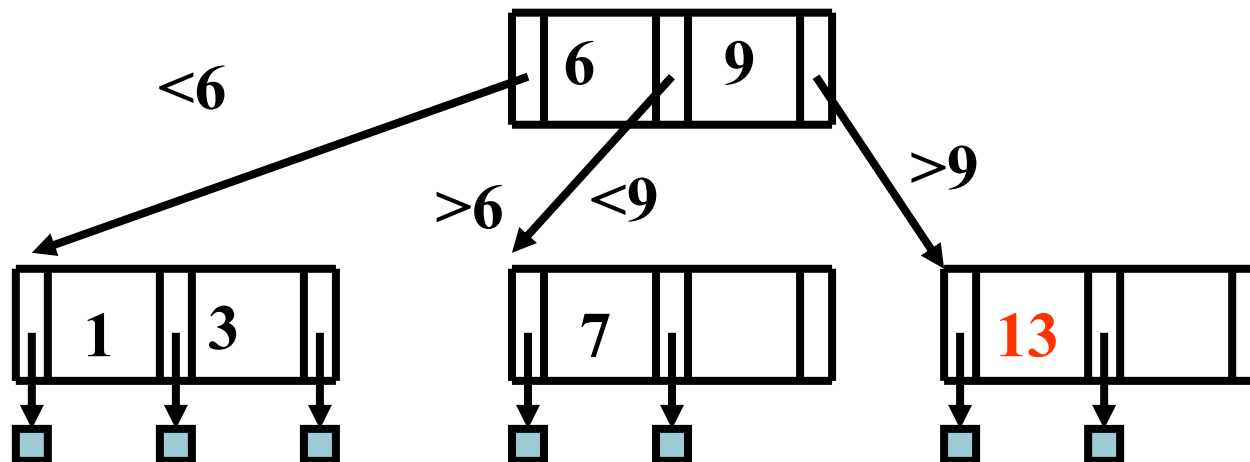
B-trees – Διαγραφή

- **1^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από κόμβο φύλο - χωρίς υπερχείλιση
- **2^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από εσωτερικό κόμβο - χωρίς υπερχείλιση
- **3^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από εσωτερικό κόμβο - υπερχείλιση και "πλούσιος" γειτονικός κόμβος
- ⇒ ■ **4^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από εσωτερικό κόμβο - υπερχείλιση και "φτωχός" γειτονικός κόμβος

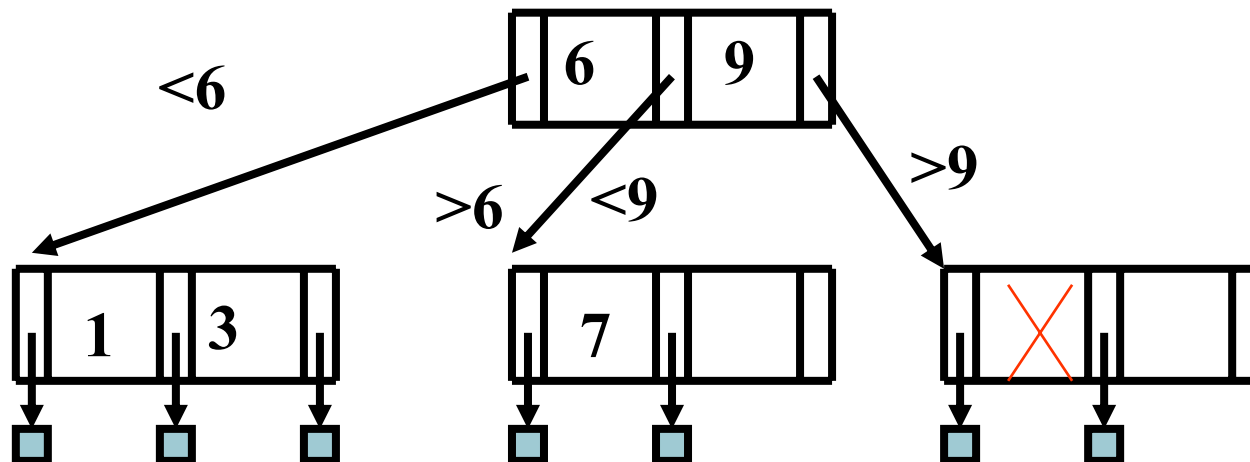
B-trees – Διαγραφή

- **4^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από εσωτερικό κόμβο - υπερχείλιση και “φτωχός” γειτονικός κόμβος (Π.χ., διέγραψε το **13** από το T0)

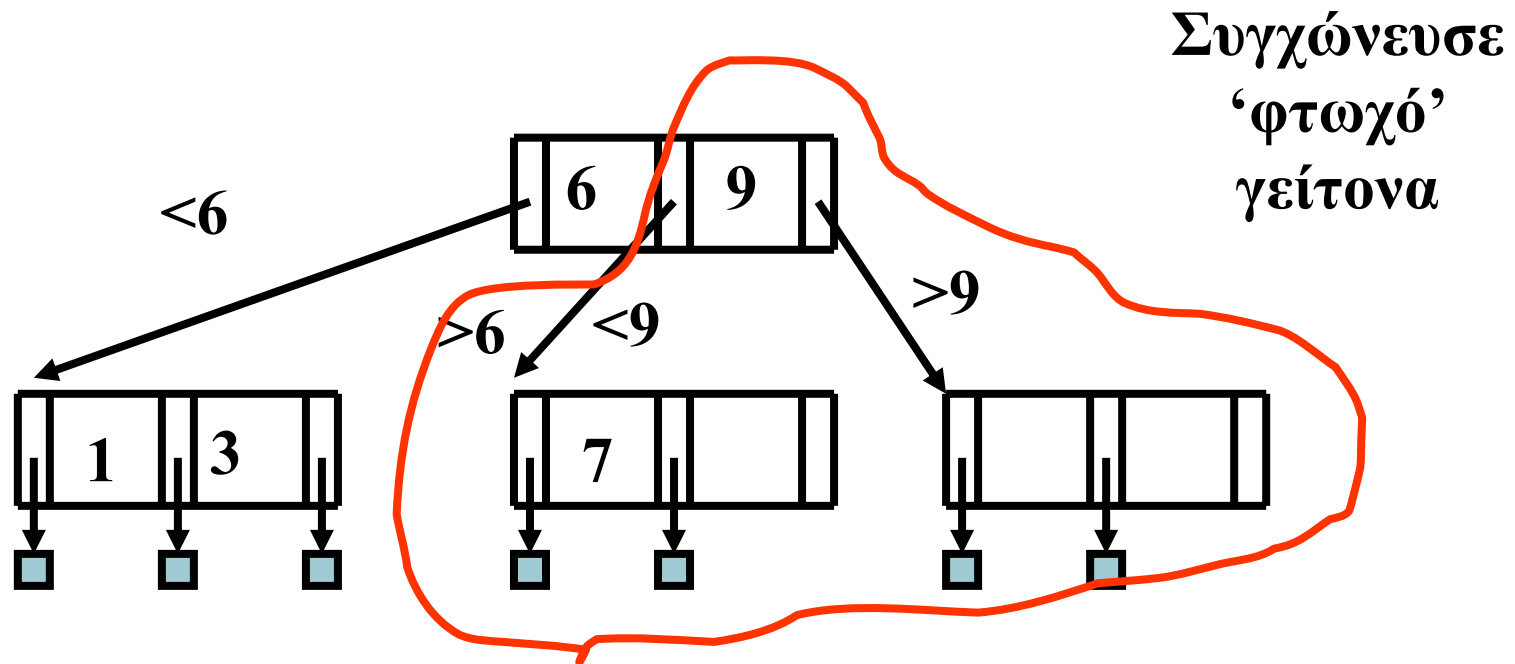
B-trees – Διαγραφή

- **4^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από εσωτερικό κόμβο - υπερχείλιση και “φτωχός” γειτονικός κόμβος (Π.χ., διέγραψε το **13** από το T0)

B-trees – Διαγραφή

- **4^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από εσωτερικό κόμβο - υπερχείλιση και “φτωχός” γειτονικός κόμβος (Π.χ., διέγραψε το **13** από το T0)

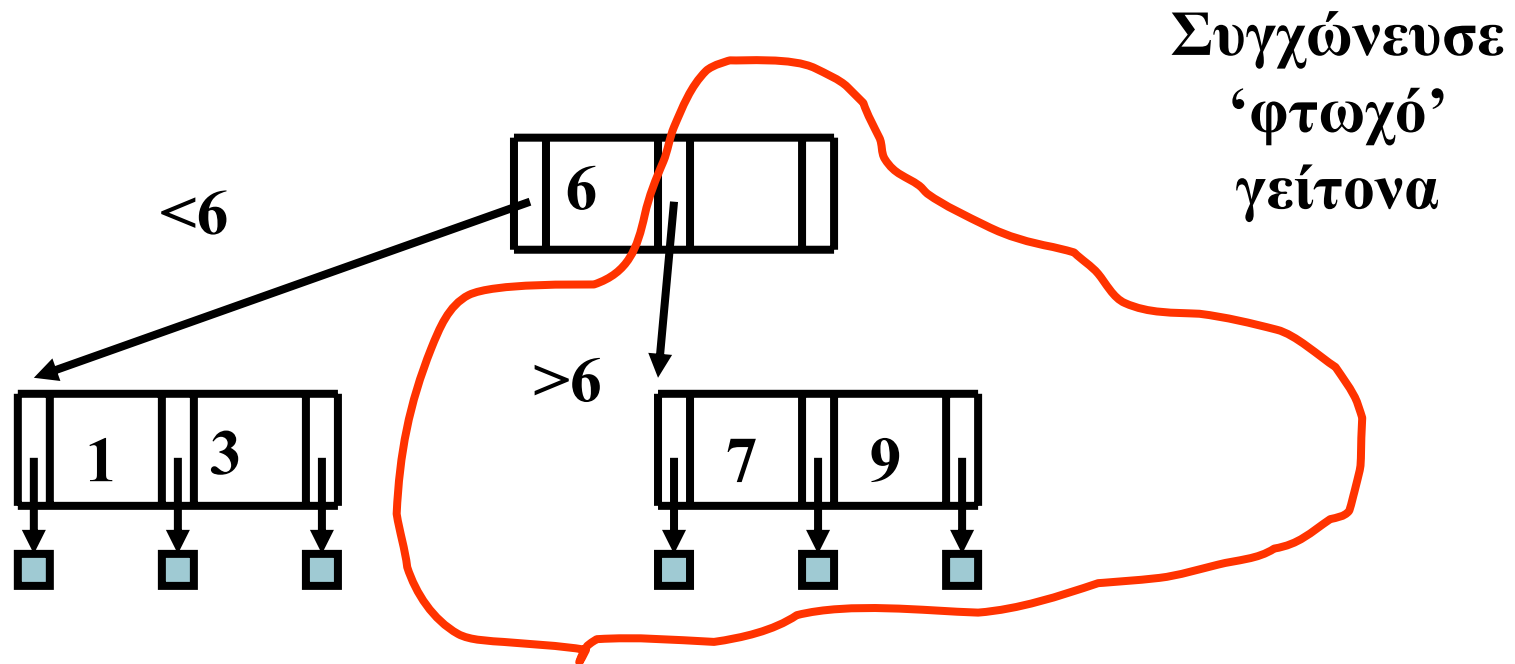
B-trees – Διαγραφή

- **4^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από εσωτερικό κόμβο - υπερχείλιση και “φτωχός” γειτονικός κόμβος (Π.χ., διέγραψε το **13** από το T0)
- Συγχώνευσε, αποσπώντας ένα κλειδί από τον **πατέρα**
- Ακριβώς το αντίθετο από την εισαγωγή: ‘διέσπασε και προώθησε προς τα επάνω’, vs. ‘Συγχώνευσε και προώθησε προς τα κάτω’
- Παράδειγμα:...

B-trees – Διαγραφή

- **4^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από εσωτερικό κόμβο - υπερχείλιση και “φτωχός” γειτονικός κόμβος (Π.χ., διέγραψε το **13** από το T0)

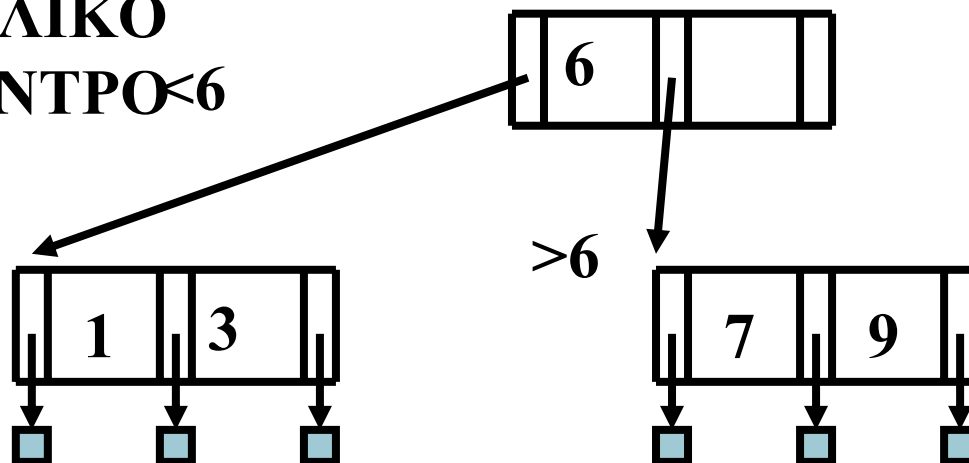

B-trees – Διαγραφή

- **4^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από εσωτερικό κόμβο - υπερχείλιση και “φτωχός” γειτονικός κόμβος
- (Π.χ., διέγραψε το **13** από το T0)

ΤΕΛΙΚΟ
ΔΕΝΤΡΟ < 6

B-trees – Διαγραφή

- **4^η Περίπτωση:** διαγραφή κλειδιού από εσωτερικό κόμβο - υπερχείλιση και “φτωχός” γειτονικός κόμβος
  - (Π.χ., διέγραψε το 13 από το T0)
  - → ‘απέσπασε κλειδί από τον μητρικό κόμβο και συγχώνευσε’
  - Ερώτηση: Τι θα συμβεί αν συμβεί υπερχείλιση στον μητρικό κόμβο;
  - Απάντηση: επανέλαβε αναδρομικά

Διαγραφή B-tree – Ψευδοκώδικας

DELETION OF KEY 'K'

locate key 'K', in node 'N'

if('N' is a non-leaf node) {

delete 'K' from 'N' ;

find the immediately largest key 'K1' ;

/* το οποίο εξασφαλίζεται ότι θα είναι
στον κόμβο φύλλο 'L' */

copy 'K1' in the old position of 'K' ;

invoke this DELETION routine on 'K1' from
the leaf node 'L' ;

else {

/*Ο 'N' είναι κόμβος φύλλο */

... (next slide..)

Διαγραφή B-tree – Ψευδοκώδικας

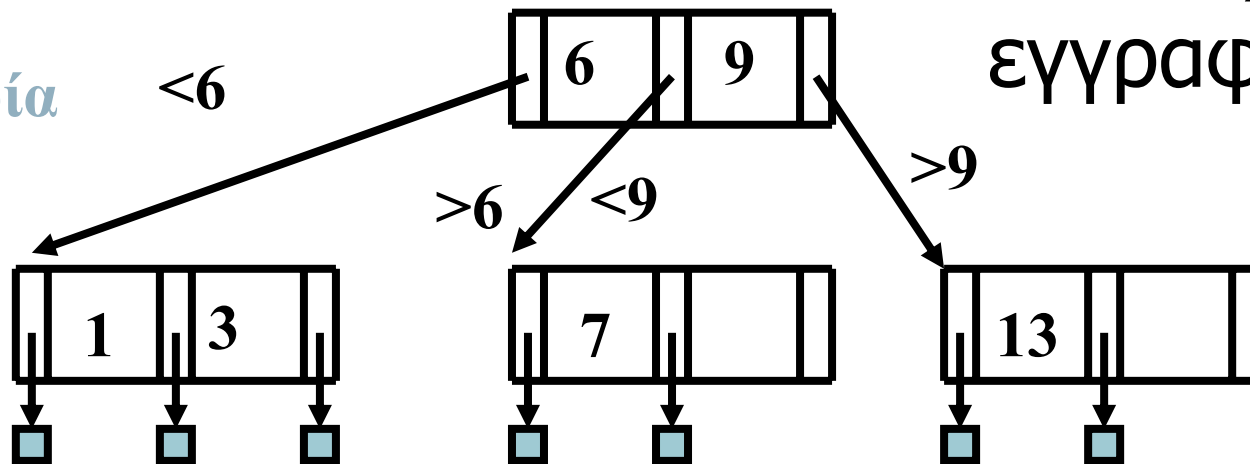
```
/* Ο 'N' είναι κόμβος φύλλο */
  if( 'N' underflows ){
    let 'N1' be the sibling of 'N';
    if( 'N1' is "rich"){ /* ie., ο N1 μπορεί να μας
δανείσει ένα κλειδί */
      borrow a key from 'N1' THROUGH the parent node;
    }else{ /* N1 είναι μακριά από τον κίνδυνο
της υπερχείλισης κατά ένα κλειδί */
      MERGE: pull the key from the parent 'P',
      and merge it with the keys of 'N' and 'N1'
into a new node;
      if( 'P' underflows){ repeat recursively }
    }
  }
}
```

B-trees πρακτικά:

Πρακτικά:

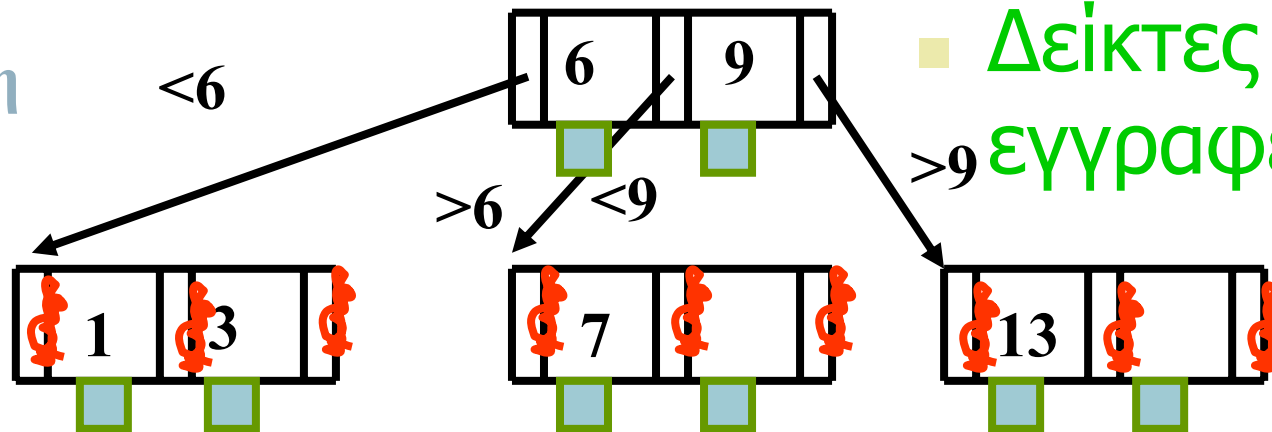
- Όχι κενά φύλλα
- Δείκτες προς τις εγγραφές

Θεωρία

B-trees πρακτικά:

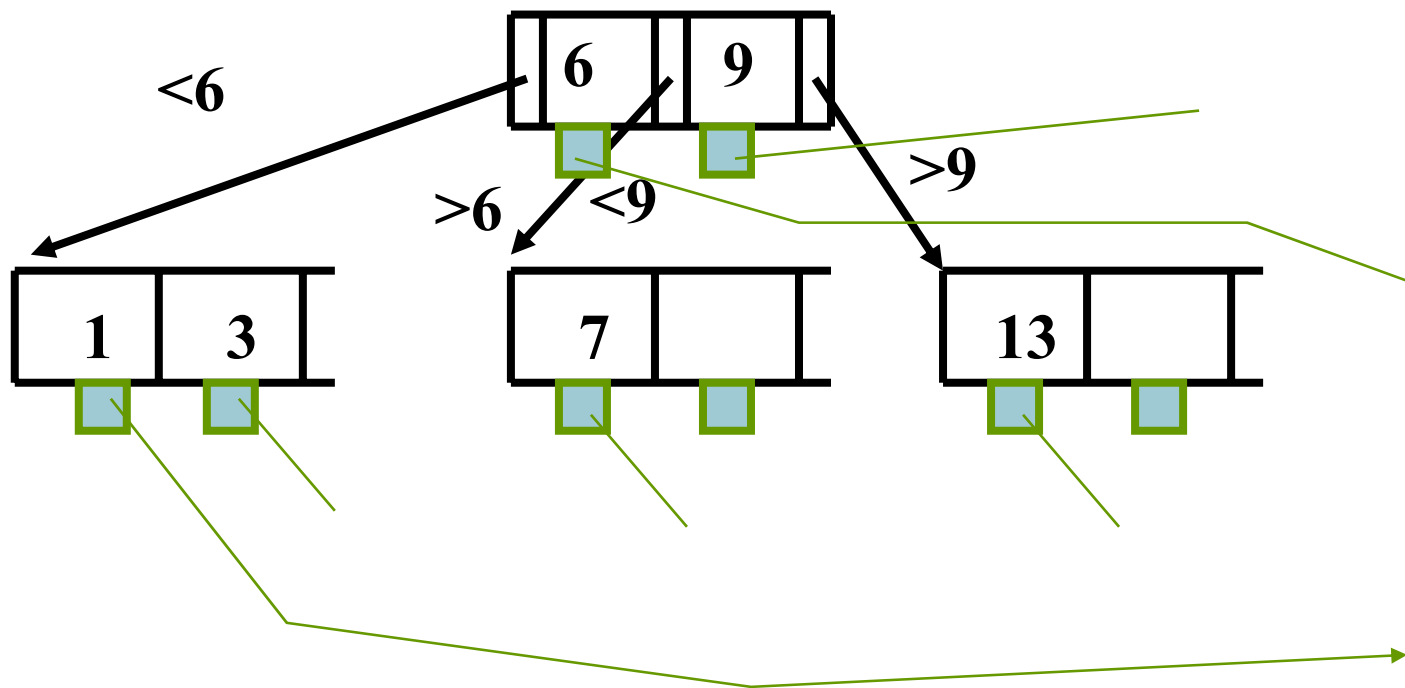
πράξη

- Πρακτικά:
- Όχι κενά φύλλα
- Δείκτες προς τις εγγραφές

B-trees практикà:

Практикà:

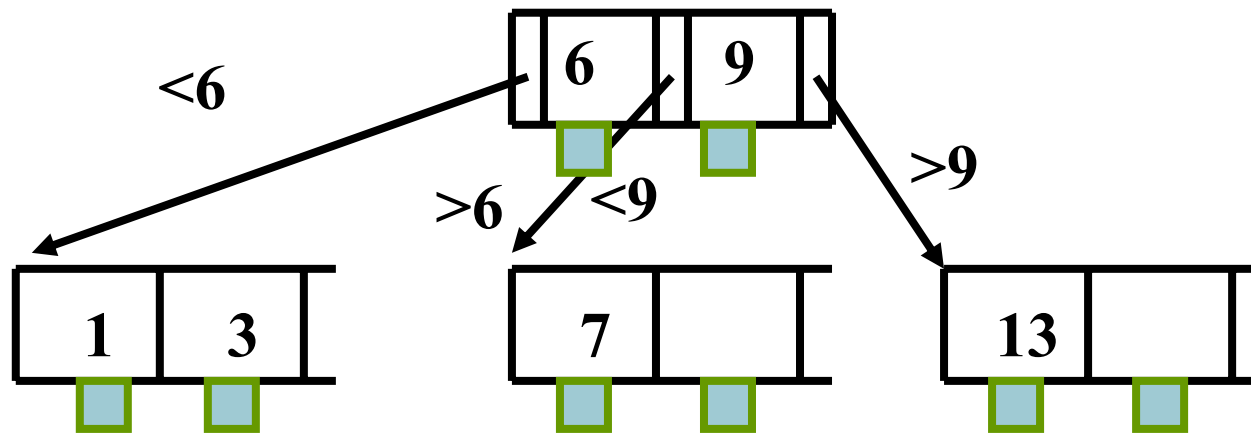

АФМ	....	....
3		
7		
6		
9		
1		

B-trees πρακτικά:

Πρακτικά τα πρότυπα είναι:

- Κόμβοι φύλλα: $(v_1, rp_1, v_2, rp_2, \dots, v_n, rpn)$
- Εσωτερικοί κόμβοι: $(p_1, v_1, rp_1, p_2, v_2, rp_2, \dots)$

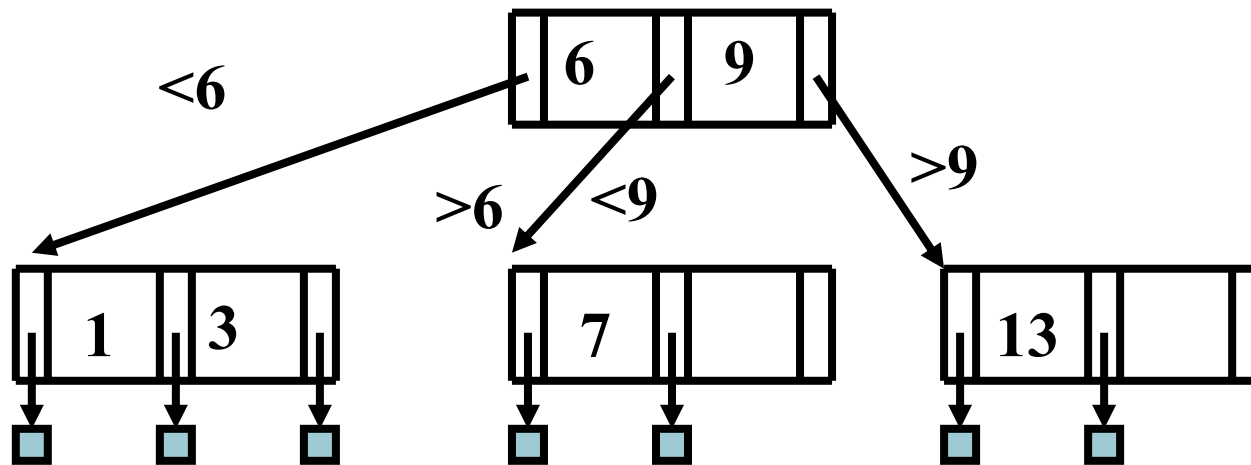
Ευρετηριοποίηση (Indexing)- Περίληπτικά

- Πρωτεύοντα / δευτερεύοντα ευρετήρια
- Σειριακή μέθοδος προσπέλασης (ISAM)
- B - trees,
- **B+ - trees**
- Κατακερματισμός

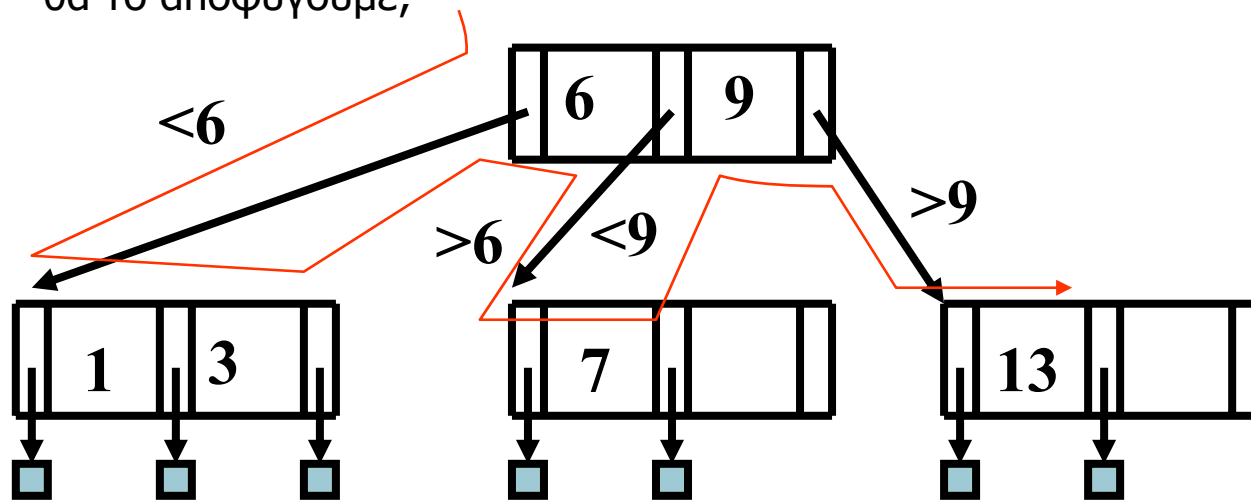
B+ trees - κίνητρο

B-tree – τύπωσε τα κλειδιά σε ταξινομημένη σειρά :

B+ trees - κίνητρο

B-tree: χρειάζεται να επιστρέφει στον μητρικό κόμβο (back-tracking) – Πώς θα το αποφύγουμε;

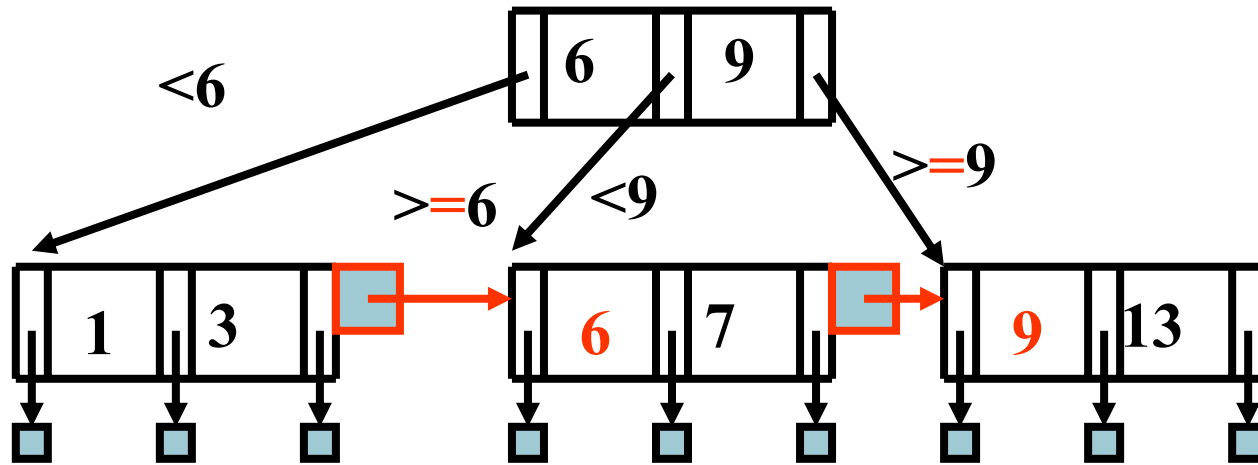

Λύση: B⁺ - trees

- Διευκόλυνε σειριακές πράξεις
- Ενώνουν όλους τους κόμβους φύλλα μαζί και
- Αντιγράφουν κλειδιά των εσωτερικών κόμβων ώστε να βεβαιωθεί ότι κάθε κλειδί εμφανίζεται στο επίπεδο των φύλλων

B+ trees

B⁺-Trees (συν.)

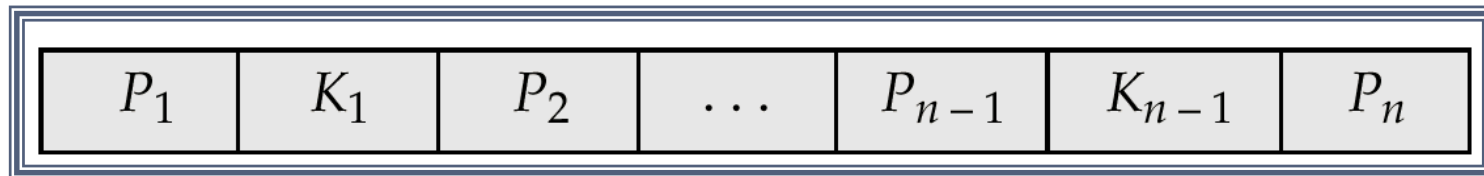

Ένα B⁺-tree είναι μια δενδρική δομή που ικανοποιεί τις παρακάτω προϋποθέσεις / ιδιότητες :

- Όλα τα μονοπάτια από την ρίζα ως το επίπεδο των φύλλων έχουν το ίδιο μήκος
- Κάθε κόμβος που δεν είναι ρίζα ή φύλλο έχει το ελάχιστο $\lceil n/2 \rceil$ και το μέγιστο n παιδιά
- Ένας κόμβος φύλλο έχει το ελάχιστο $\lceil (n-1)/2 \rceil$ και το μέγιστο $n-1$ τιμές
- Ειδικές περιπτώσεις:
  - Εάν η ρίζα δεν είναι φύλλο θα πρέπει να έχει τουλάχιστον δύο παιδιά
  - Εάν η ρίζα είναι φύλλο (δηλ δεν υπάρχουν άλλοι κόμβοι στο δέντρο), μπορεί να έχει το ελάχιστο 0 και το μέγιστο $(n-1)$ τιμές

B⁺-Tree Δομή κόμβων

- Τυπικός κόμβος

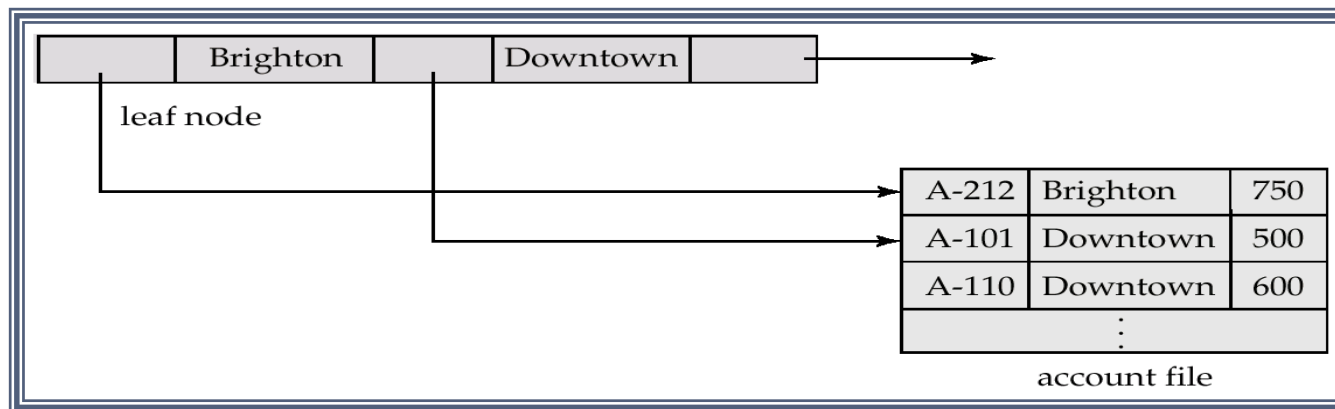

- K_i : Οι τιμές των κλειδιών αναζήτησης (search-key)
- P_i : δείκτες
  - προς τους κόμβους παιδιά (για εσωτερικούς κόμβους) ή
  - προς εγγραφές ή κάδους εγγραφών (για κόμβους φύλλα)
- Τα κλειδιά αναζήτησης σε έναν κόμβο είναι διατεταγμένα

$$K_1 < K_2 < K_3 < \dots < K_{n-1}$$

Κόμβοι φύλλα σε ένα B⁺-Tree – Ιδιότητες

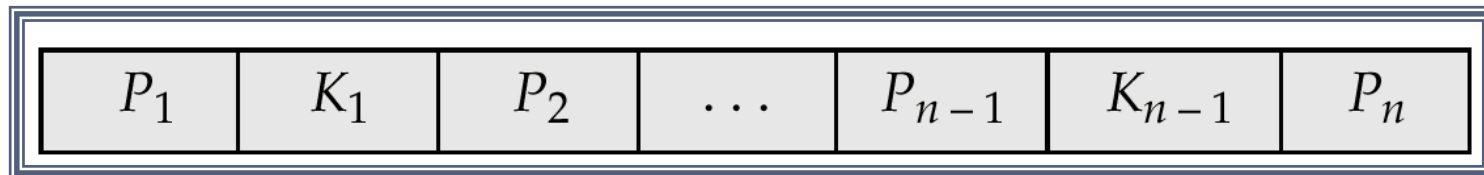
- Για κάθε $i = 1, 2, \dots, n-1$ ο δείκτης P_i , είτε δείχνει σε εγγραφές αρχείων με τιμή κλειδιού αναζήτησης K_i , είτε σε κάποιο κάδο δεικτών προς εγγραφές αρχείων, όπου κάθε εγγραφή έχει κλειδί αναζήτησης με τιμή K_i . Θα χρησιμοποιήσουμε την δομή κάδων μόνο εάν τα κλειδιά αναζήτησης δεν αποτελούν πρωτεύων κλειδί
- Εάν οι κόμβοι L_i, L_j είναι φύλλα και $i < j$, τότε οι τιμές των κλειδιών αναζήτησης του L_i είναι μικρότερες από τις τιμές των κλειδιών αναζήτησης του L_j
- Ο δείκτης P_n δείχνει στον επόμενο κόμβο φύλλο κατά την φορά διάταξης των κλειδιών αναζήτησης

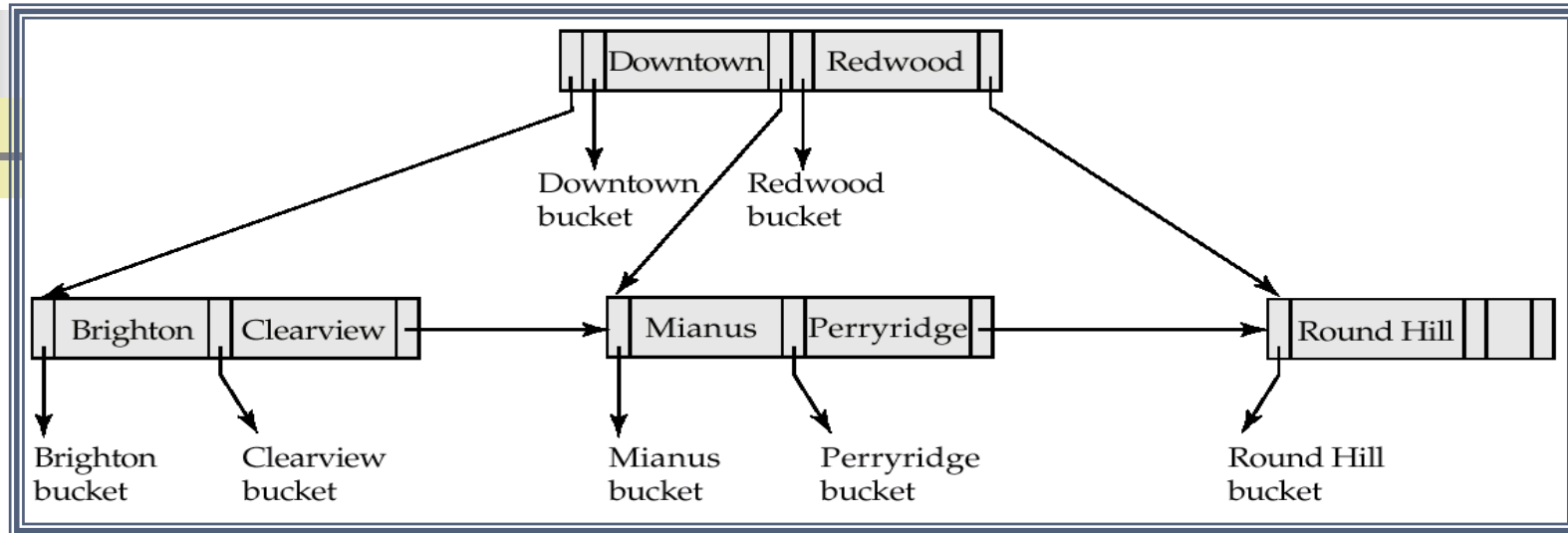

Ιδιότητες εσωτερικών κόμβων των B⁺-Trees

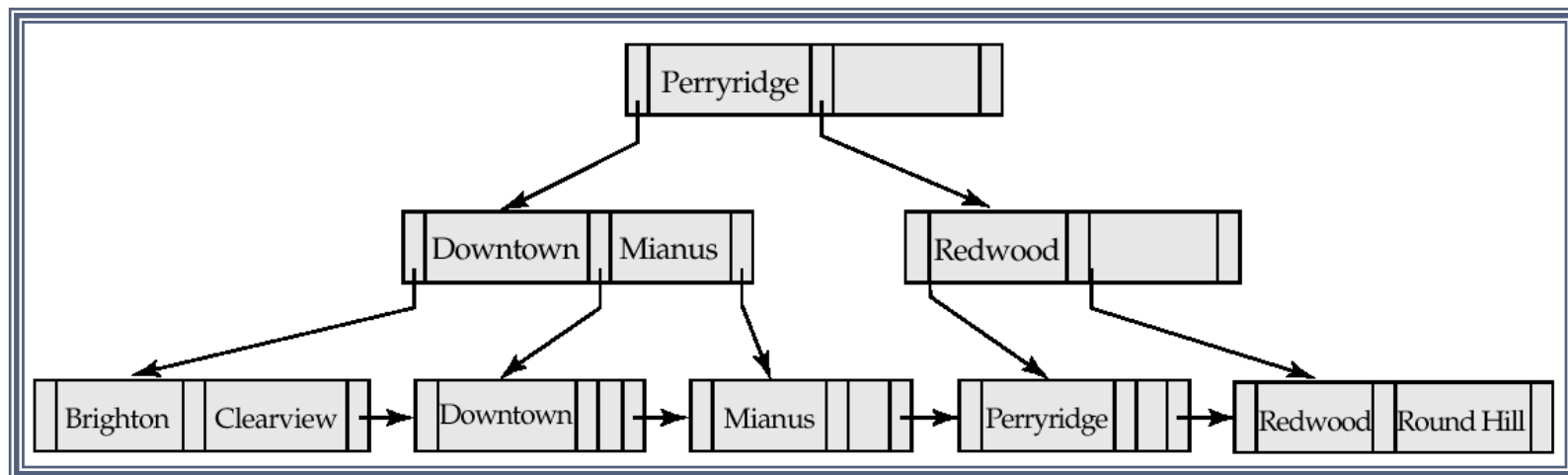
- Οι εσωτερικοί κόμβοι σχηματίζουν ένα πολύ-επίπεδο αραιό ευρετήριο προς τους κόμβους φύλλα. Για έναν εσωτερικό κόμβο με m δείκτες, έχουμε:
  - Όλες οι τιμές των κλειδιών αναζήτησης του υποδέντρου στο οποίο δείχνει ο δείκτης P_1 είναι μικρότερες από K_1
  - Για $2 \leq i \leq n - 1$, όλα τα κλειδιά αναζήτησης στο υπόδεντρο στο οποίο δείχνει ο δείκτης P_i θα έχει τιμές μεγαλύτερες ή ίσες του K_{i-1} και μικρότερες του K_{m-1}

B-Tree vs B+-Tree

B-tree (επάνω) και B+-tree (κάτω) για ίδιο σύνολο δεδομένων

B+ tree Εισαγωγή - Ψευδοκώδικας

INSERTION OF KEY 'K'

```
insert search-key value to 'L' such that the
keys are in order;
```

```
if ( 'L' overflows) {
```

```
    split 'L' ;
```

```
    insert (ie., COPY) smallest search-key
value
```

```
    of new node to parent node 'P' ;
```

```
    if ('P' overflows) {
```

```
        repeat the B-tree split procedure
recursively;
```

```
        /* Παρατήρηση: διάσπαση του B-TREE; Όχι
το B+ -tree */
```

```
    }
```

```
}
```


B+ tree Εισαγωγή – Ψευδοκώδικας

(συνέχεια)

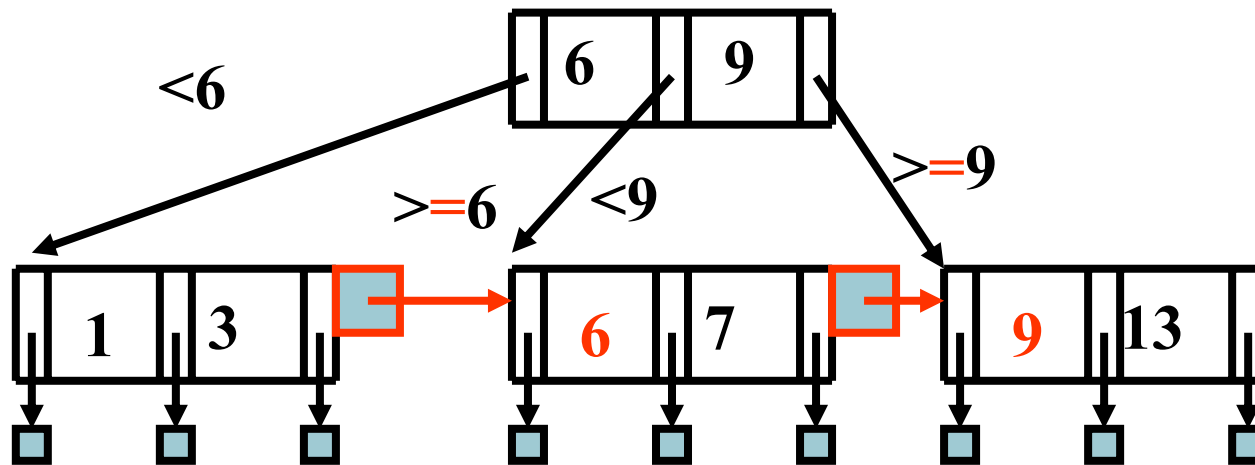
/* ΠΡΟΣΟΧΗ:

Διαχειριζόμαστε μια διάσπαση στο επίπεδο των κόμβων φύλλων με το να αντιγράψουμε το μέσο κλειδί στον κόμβο του ανώτερου επιπέδου.

Διαχειριζόμαστε μια διάσπαση σε υψηλότερο επίπεδο με το να προωθούμε το μέσο κλειδί προς τα επάνω */

B+ trees - Εισαγωγή

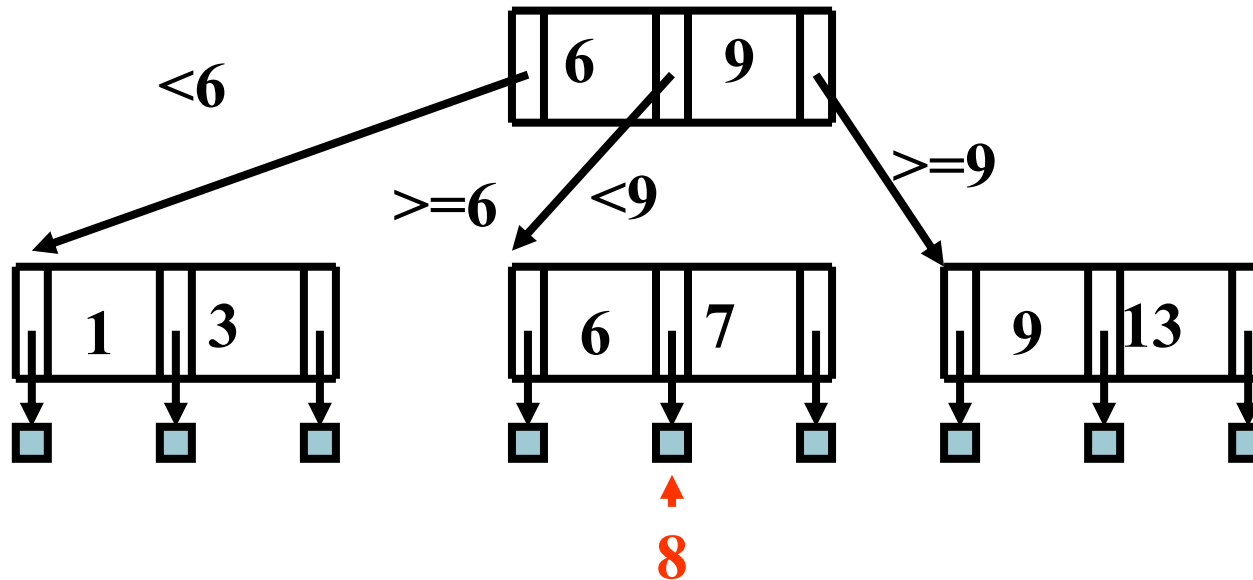
Π.χ., εισαγωγή
'8'

B+ trees - Εισαγωγή

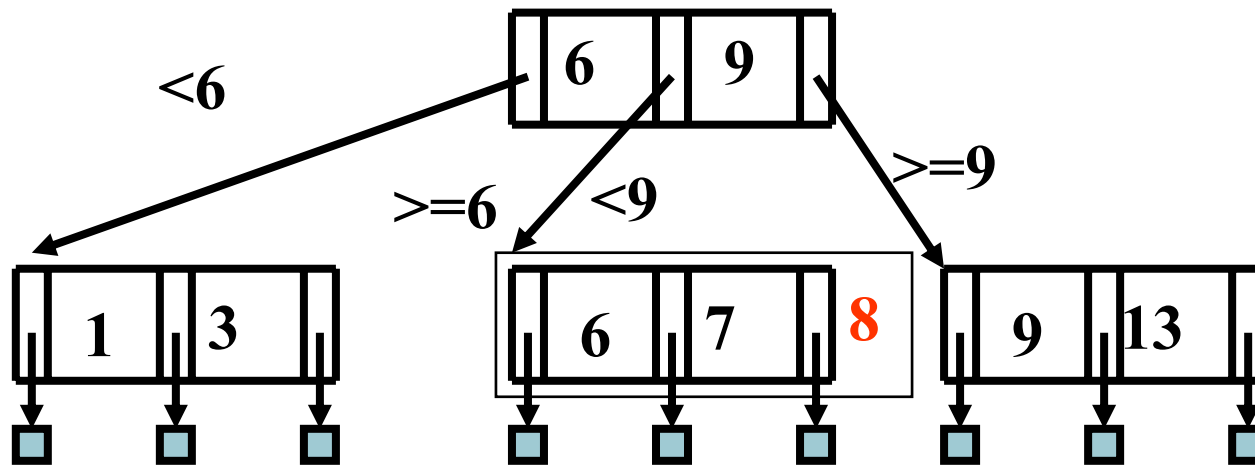
Π.χ., εισαγωγή

'8'

B+ trees - Εισαγωγή

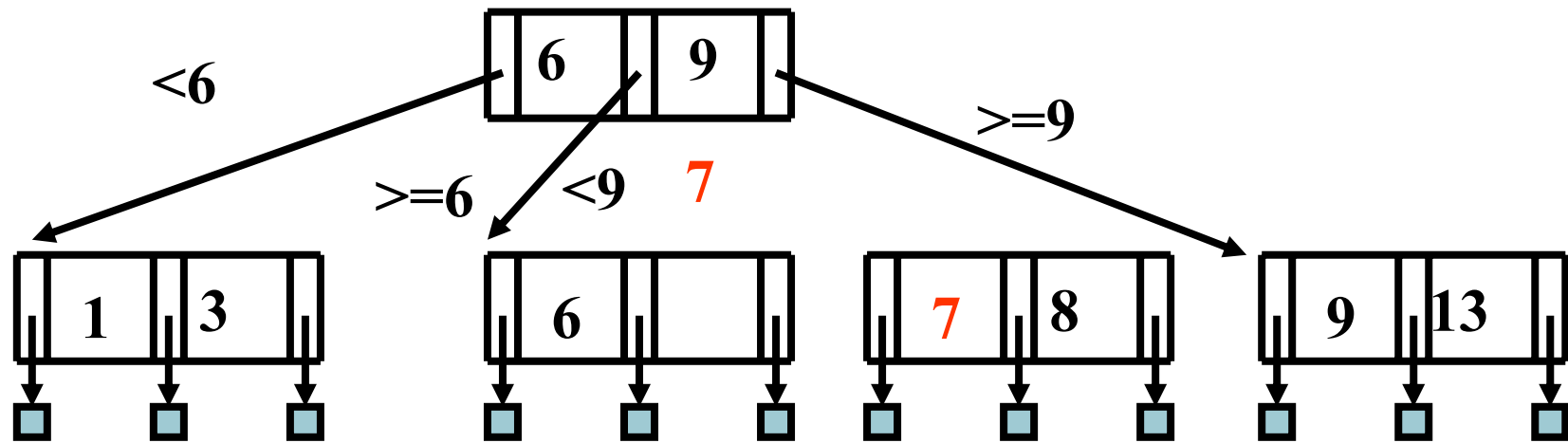
Π.χ., εισαγωγή
'8',

**Αντέγραψε την
μεσαία τιμή επάνω**

B+ trees - Εισαγωγή

Π.χ., εισαγωγή
'8'

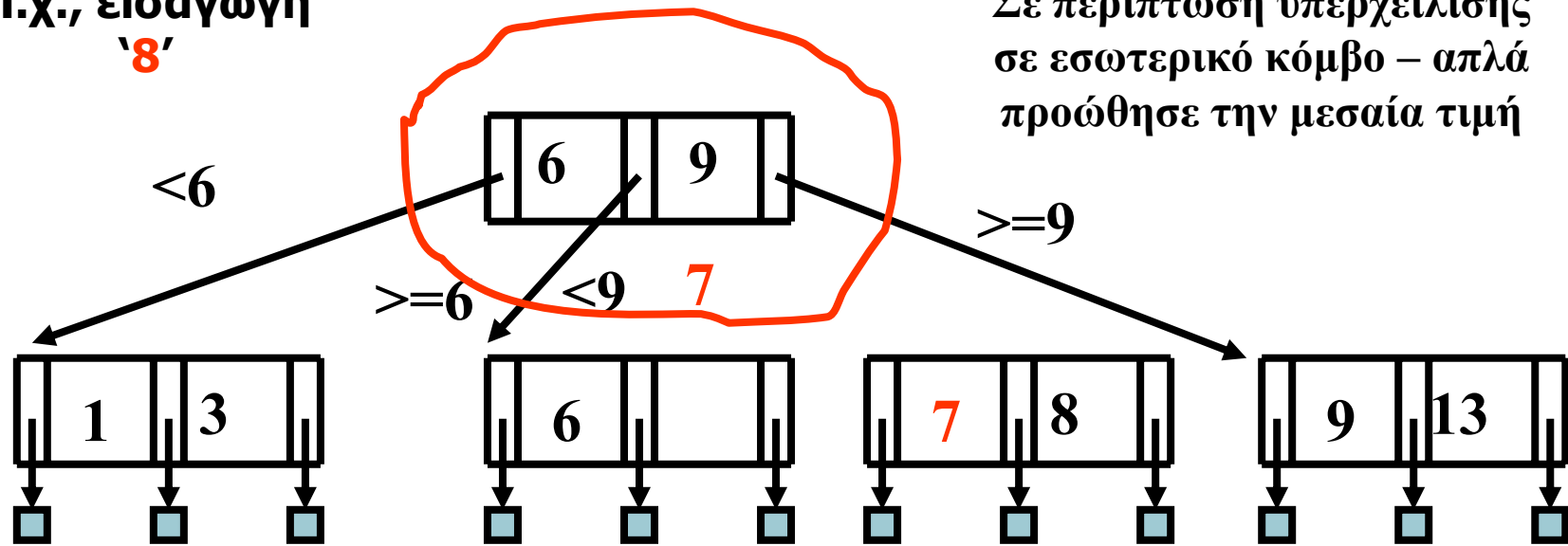

**Αντέγραψε την
μεσαία τιμή επάνω**

B+ trees - Εισαγωγή

Π.χ., εισαγωγή
'8'

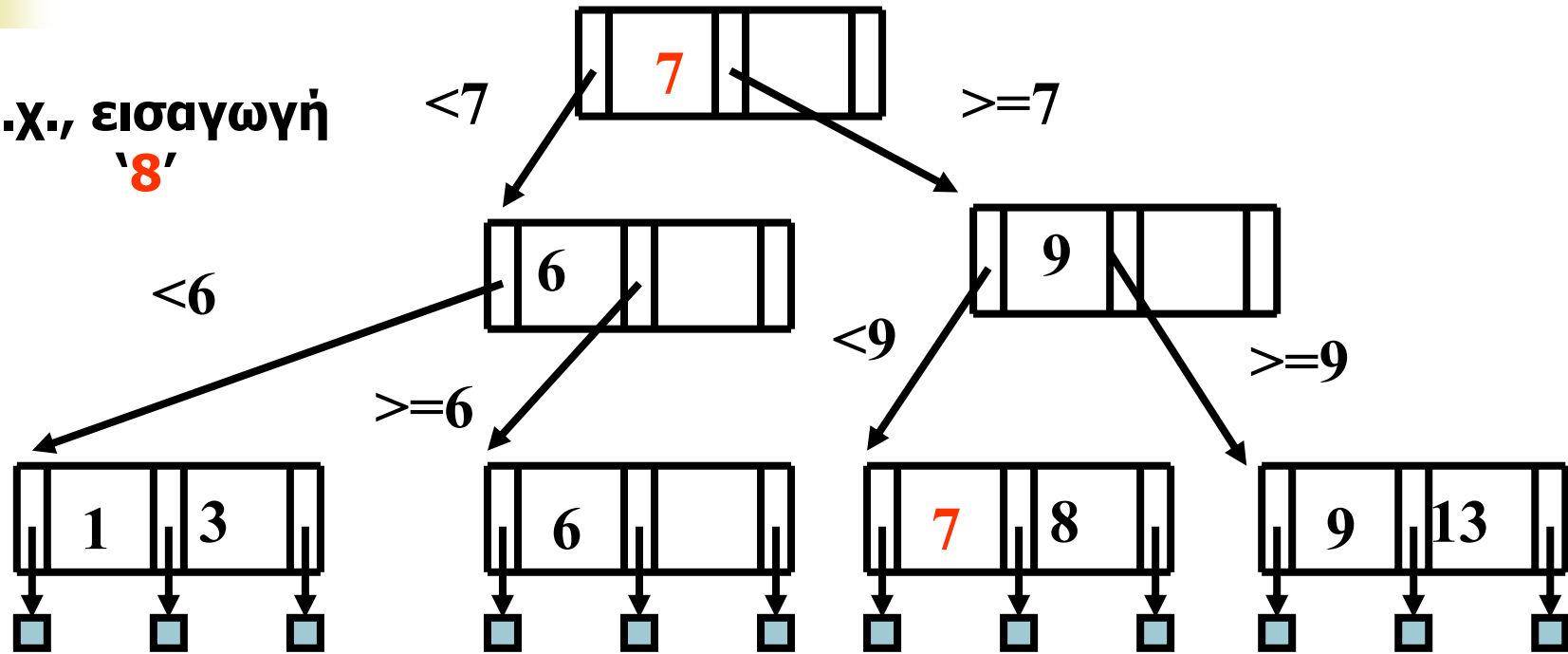

Σε περίπτωση υπερχείλισης
σε εσωτερικό κόμβο – απλά
προώθησε την μεσαία τιμή

**Αντέγραψε την
μεσαία τιμή επάνω**

B+ trees - Εισαγωγή

Π.χ., εισαγωγή
'8'

Τελικό Δέντρο

B-Trees vs B+-Trees

- Πλεονεκτήματα ευρετηρίων που υλοποιούνται με B-Trees:
  - Μπορεί να χρησιμοποιηθούν λιγότεροι κόμβοι από ένα αντίστοιχο B⁺-Tree.
  - Μερικές φορές είναι δυνατό να βρούμε την τιμή του κλειδιού αναζήτησης πριν προσπελάσουμε τον κόμβο φύλλο.
- Μειονεκτήματα ευρετηρίων που υλοποιούνται με B-Trees:
  - Μόνο ένα μικρό κλάσμα των κλειδιών αναζήτησης μπορεί να βρεθούν νωρίς
  - Οι εσωτερικοί κόμβοι είναι συνήθως μεγαλύτεροι, έτσι ο βαθμός διακλάδωσης (fan-out) **fo** μειώνεται. Έτσι, τα B-Trees έχουν συνήθως μεγαλύτερο βάθος από τα αντίστοιχα B⁺-Trees.
  - Η εισαγωγή και διαγραφή είναι περισσότερο πολύπλοκη απ' ό τι στα B⁺-trees
  - Υλοποίηση δυσκολότερη από ό τι για B⁺-Trees.
- Τυπικά, τα πλεονεκτήματα των B-Trees δεν καταργούν τα μειονεκτήματα

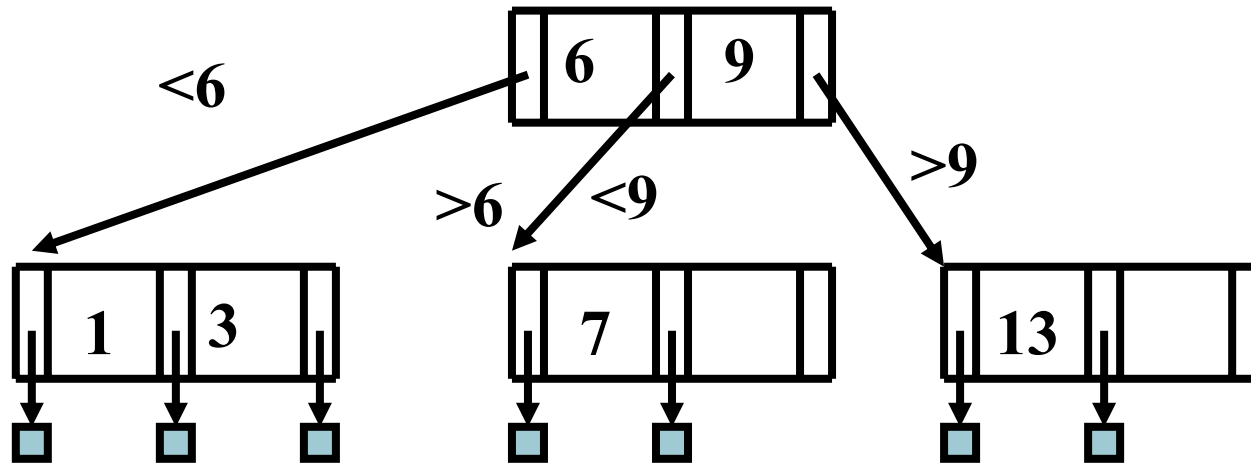
B*-tree

- Σε ένα B-tree, χρησιμοποίηση (utilization) χειρότερης περίπτωσης = 50%, εάν διασπάσουμε όλες τις σελίδες
- Πως θα αυξήσουμε την χρησιμοποίηση στα B - trees?
- ... με τα B* - trees!

B-trees και B*-trees

Π.χ., Tree T0; Εισαγωγή του '2'

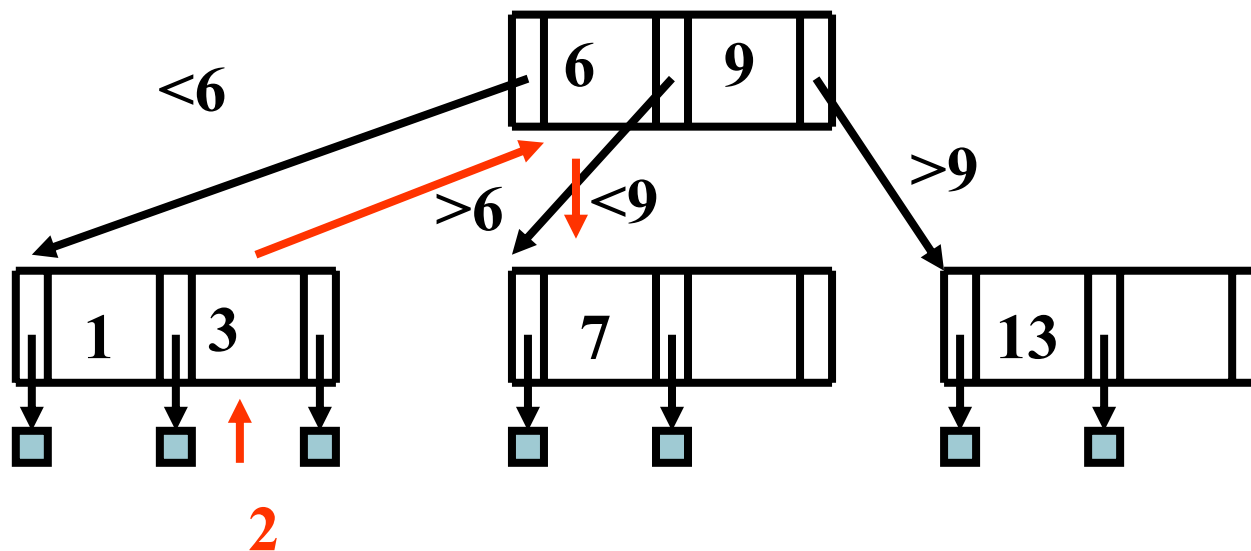

2

B*-trees: Αναβληθείς διάσπαση!

Αντί να προκληθεί διάσπαση, δάνεισε κλειδί στον γειτονικό κόμβο!

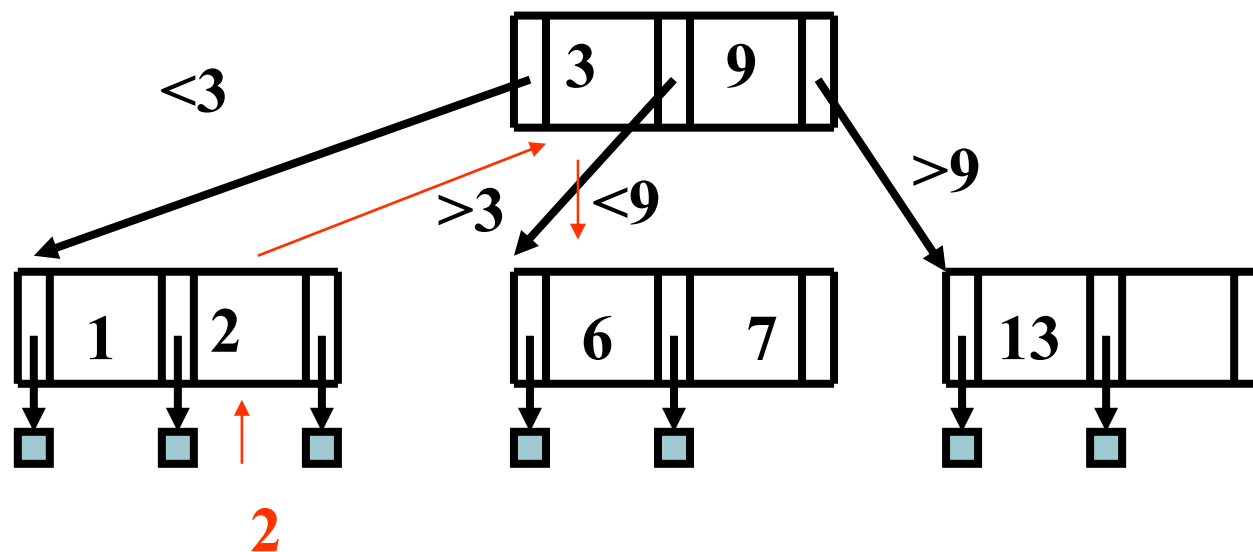
(διαμέσου του μητρικού κόμβου, φυσικά!)

B*-trees: Αναβληθείς διάσπαση!

- Αντί να προκληθεί διάσπαση, δάνεισε κλειδί στον γειτονικό κόμβο!

(διαμέσου του μητρικού κόμβου, φυσικά!)

B*-trees: Αναβληθείς διάσπαση!

- Παρατηρήσεις: μικρότερο ύψος, περισσότερο συμπαγές, ταχύτερο δέντρο
- Είναι μια από τις σπάνιες περιπτώσεις όπου η χρησιμοποίηση χώρου και η ταχύτητα αυξάνονται ταυτόχρονα
- **Αλλά:** τι γίνεται στην περίπτωση που ο γειτονικός κόμβος δεν έχει χώρο για να μας δανείσει ;

B*-trees: Αναβληθείς διάσπαση!

- **Αλλά:** τι γίνεται στην περίπτωση που ο γειτονικός κόμβος δεν έχει χώρο για να μας δανείσει ;
- **Απάντηση:** Διάσπαση 2-σε-3 :
  - Πάρε τα κλειδιά από τον γειτονικό κόμβο
  - Συγχώνευσέ τα με αυτά του αρχικού κόμβου (και ένα κλειδί από τον πατέρα)
  - Διέσπασέ τα στα τρία
- **Λεπτομέρειες:** αρκετά μπερδεμένο (ακόμα χειρότερο στην περίπτωση της διαγραφής)

Συμπεράσματα

- Όλες οι παραλλαγές ενός B-tree μπορούν να χρησιμοποιηθούν για κάθε είδους ευρετήριο
  - Πρωτεύον/ Δευτερεύον
  - Αραιό/ Πυκνό
- Όλα έχουν εξαιρετική απόδοση χειρότερης περίπτωσης
  - $O(\log N)$ για εισαγωγές/διαγραφές/αναζήτηση
- Είναι η δομή ευρετηρίου που συνήθως χρησιμοποιείται

Ευρετηριοποίηση (Indexing)- Περίληπτικά

- Πρωτεύοντα / δευτερεύοντα ευρετήρια
- Σειριακή μέθοδος προσπέλασης (ISAM)
- B - trees, B+ - trees
- **Κατακερματισμός**
  - **Στατικός**
  - **Δυναμικός**